

Täysistunto

Torstai 12.10.2017 klo 15.59—20.22

3. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2017 toiseksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 127/2017 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2017 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 6/2017 vp.

Keskustelu

16.59 **Timo Kalli kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyn pohjana olevassa lisätalousarviossa korotetaan tämän vuoden talousarvion tuloja noin 1 miljardilla eurolla. Tämä johtuu osittain myönteisestä talouskasvusta, jonka seurauksena yhteisöverojen tuotot kasvavat osittain autoveron ja osittain lahja- ja perintöveron ansiosta noin miljardilla eurolla, jolla sitten vähennetään lainanottotarvetta.

Menopuolelle tässä lisätalousarviossa on varattu yli 11 miljoonaa euroa veteraanien kuntoutukseen ja kotiin vietäviin palveluihin. Tämä lisäys menopuolella mahdollistaa sen, että veteraaneille voidaan tarjota entistä parempia palveluja ja ne kohdentuvat erityisesti kotiin, ja tästä kyseiset järjestöt ovat erittäin yksimielisiä.

Lisätalousarvio on hyvin tekninen eikä pidä sisällään muita merkittäviä muutoksia.

Tähän sisältyy vastalause pääluokkaan 33, joka sisällöltään on hyvin paljon mietinnön mukainen. Lisäksi on jätetty yleisperusteluihin vastalause.

17.01 **Kari Uotila vas:** Arvoisa herra puhemies! Tätä lisäbudjettimietintöä voisi arvioida oikeastaan kolmesta lähtökohdasta: ensinnäkin siitä, mikä talous- ja työllisyystilanne tällä hetkellä on, siitä, millä tavalla nyt sitä syntynyttä liikkumavaraa on päätetty käyttää, ja myös siitä, mikä tämän tällä hetkellä myönteisen kehityksen taustalla on.

Niin kuin hallituksen esityksen yleisperusteluissa todetaan, verotuloarviot ovat huomattavasti kasvaneet. Vaikka osa niistä on Verohallinnosta saatujen tietojenkin mukaan tällaisia kertaluontoisia lisäyksiä, niin silti on todettava, että liikkumavaraa talouteen on tullut ja tämä nyt sitten hallituksen päätöksellä lähes 100-prosenttisesti on päätetty suunnata tämän vuoden velanmaksun [Ben Zyskowicz: Velanoton!] — anteeksi, velanoton — vähentämiseen yli miljardilla eurolla. [Timo Heinonen: Eikös se ole hyvä valinta?] — Tähän edustaja Heinosen välihuutoon täytyy todeta, että tätä sopii kysyä, onko se hyvä valinta.

Olisiko mahdollista tätä noin miljardia käyttää Suomen tulevien vuosien ja vuosikymmenten kannalta paremmin kuin nyt nopeasti vain vähentää tämän vuoden velanottoa miljardilla? Olisiko tätä liikkumavaraa voitu käyttää niiden kipeiden leikkausten pienentämi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

seksi, poistamiseksi, joita hallitus on tehnyt esimerkiksi meidän tulevaisuuden kannalta ja meidän tulevien sukupolvien velanmaksukyvyyn kannalta oleelliseen opetukseen, tutkimukseen, tuotekehitykseen, koulutukseen? Tai sitten perua niitä leikkauksia, joita on tehty perusturvaan monelta osin tai muihin tärkeisiin asioihin, kuten vaikkapa lääkekorvausten leikkausten peruuttamiseen. Tämä on arvovaltakysymys ja -valintakysymys, ja hallitus ja valiokunnan enemmistö on päättänyt suuntaamaan tämän lisätalousarvion liikkumavaran vain puhtaasti käytännössä velanmaksun nopeuttamiseen ja tietysti ihan positiivisella tavalla sitten veteraanien kuntoutuksen turvaamiseen.

Siitä, mistä sitten tilanteen paraneminen johtuu, voidaan käydä keskustelua, viitaten vaikkapa kyselytunnillakin esillä olleeseen kiky-sopimukseen.

Pääministeri totesi kyselytunnilla, että noin kaksi vuotta sitten, kun hallitus alkoi Etelärannan voimakkaalla myötävaikutuksella painostamaan palkansaajia ensin yhteiskuntasopimukseen, joka sitten myöhemmin muuttui kilpailukyky sopimukseksi, silloin ihan todella jostakin oli syötetty sellainen arvio, että Suomen kustannuskilpailukyky on 15 prosenttia jäljessä keskeisiä verrokkimaita, vaikkapa Ruotsia ja Saksaa.

Nyt kun me olemme valtiovarainvaliokunnassa muun muassa käsitelleet ensi vuoden budjettia ja kuunnelleet asiantuntijoita taloustilanteeseen liittyen, niin jäipä mieleen — kun ei voi suoraan lainata, kun mietintö on tietysti vielä kesken, valmistuu vasta vuoden lopulla — että käsitys on se, että se arvio, että meidän kustannuskilpailukyky oli näin paljon kaksi vuotta sitten jäljessä, oli täysin perusteeton. Jos tämä olisi luonnontiedettä, niin se uskallettaisiin tunnustaa, mutta kun tämä on taloustiedettä, niin ekonomistit eivät koskaan virheitään tunnusta.

Tämän seurauksena syntyi kiky, joka on leikannut ostovoimaa, pidentänyt työaikaa, leikannut ne lomarahat julkisen puolen työntekijöiltä ja johtanut siihen, että nyt vuoden aikana palkansaajien reaaliensiot ovat laskeneet. Tämä talouspoliittinen vaikutus on todella kielteinen meidän työllisyydelle, ja niin kuin on todettu jo kikyn yhteydessä, kiky-sopimus itse asiassa hidastaa talouskasvua ja heikentää työllisyyttä lyhyemmällä aikavälillä. Ne positiiviset vaikutukset, jos ja kun niitä tulee, tulevat pitemmällä aikavälillä ja ehkä tähän ilmapiiiriin liittyen.

Arvoisa puhemies! Tässä lisätalousarviossa ei ole muita menomomentteja avattu kuin tämä veteraanien kuntoutusmäärärahmomentti. Sen vuoksi ei myöskään oppositiosta ole voitu tehdä uudelleenkehennyksiä tai muita muutoksia menopuolelle, vaikka tätä liikkumavaraa olisi, ja sen vuoksi, arvoisa puhemies, olemme vasemmistoliitossa tehneet yleisperusteluihin lausumaehdotuksen, joka kuuluu seuraavasti:

"Eduskunta edellyttää, että alkuperäisen budjetin hyväksymisen jälkeen parantuneen taloustilanteen mahdollistama talouspoliittinen liikkumavara [Puhemies koputtaa] käytetään nopeutetun lainanmaksun sijaan koulutuksen, perusturvan ja hyvinvointipalveluiden määräraha-leikkausten perumiseen."

17.07 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suuresti arvostamani valtiovarainvaliokunnan jäsen, edustaja Uotila, tuossa piti puheenvuoron ja esitti tuon lausumaehdotuksen, jota tähän lisätalousarvioon esittää liitettäväksi, ja hän esittää siinä, että tämä taloudellinen liikkumavara käytettäisiin nopeutetun lainanmaksun sijaan joihinkin muihin, sinänsä tarpeellisiin ja tärkeisiin kohteisiin, mutta tietysti kannattaa nyt pitää mielessä se huomio, että tällä hetkellä, vaikka hallitus on talouspolitiikkaa hyvin johdonmukaisesti tehnyt ja tervehdyttää taloutta, vielä ei olla nopeutetun lainanmaksun ti-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

lanteessa vaan ollaan hidastetun lainanoton tilanteessa. Edelleen ensi vuoden budjetti sisältää 3 miljardia euroa alijäämää, ja kysymys on siitä, että jos tämä miljardi, mihin täällä viitatasitte, kohdennettaisiin muihin käyttötarkoituksiin, se tarkoittaisi 4 miljardin lainanottoa, ja se ei ole kestävää talouspolitiikkaa. Siinä mielessä hallitus tekee nyt aivan oikeaa talouspolitiikkaa, koska pyritään eroon alijäämästä ja myös sitten [Puhemies koputtaa] vähentämään sitä lainan määrää tulevina vuosina.

17.08 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tiedän, että tässä eduskunnassa kaikki eduskuntapuolueet antavat suuren arvon sotiemme veteraanien tekemälle työlle niin sodan aikana kuin jälleenrakennuttamisen aikana. Olin etuoikeutetussa asemassa, kun sain ottaa vastaan eduskuntaryhmäni edustajana veteraanijärjestöjen yhteisen huolen, veteraanien kuntoutus- ja kotiin vietävien palveluiden rahoittamiseen liittyviä huolia, joita veteraanijärjestöt yhdessä toivat kansanedustajille, jokaiselle parlamenttiryhmälle. Heidän toimestaan tuli esiin huoli, että kotiin vietävien palveluiden rahoittamisen arviot perustuvat nyt siis toukokuun tilanteeseen eivätkä, niin kuin aikaisempina vuosina, heinäkuussa annettaviin kuntien arvioihin ja niihin lukuihin, jotka silloin ovat tiedossa. Veteraanijärjestöjen toimesta esitettiin huoli siitä, riittävätkö nyt esitetyt rahat tälle vuodelle kotiin vietävien palveluiden hoitamiseen, ja esitän tämän saman huolen tässä yhteydessä meille kaikille [Puhemies koputtaa] pohdittavaksi.

17.09 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lisätalousarvion ja varsinaisen talousarvion käsittelyn yhteydessä on syytä pitää mielessä tämän hetken tärkein asia eli työmarkkinatilanne. Sen mukana nousee tai kaatuu aika paljon.

Metsäsektori on, luojan kiitos, vieläkin Suomen talouden kovaa ydintä, mutta metsäsektorin työmarkkinatilanne on äärimmäisen vakava. Me voimme nähdä työtaisteluja, mielialapiteenilmauksia, pahimmillaan jopa työsulun ihan lähiviikkojen aikana. Työmarkkinoitten epävakaus ja EK:n äärimmäisen kova ja vastuuton linja voivat vaikeuttaa metsäteollisuuden uusinwestointien toteutumista Suomessa, esimerkiksi Kemissä ja Kemijärvellä, ja kun muistan hyvin, kuinka raaka peli käytiin puukartellin luomisessa Suomessa, niin en pitäisi sitä edes ihmeenä, että joillakin tahoilla voi olla tarkoituskin karkottaa nämä investoinnit.

17.10 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvovalinnoista pitää muistaa, että tällä hetkellä eduskunta käsittelee myös ensi vuoden talousarviota, ja siinä yhteydessä tietenkin tehdään arvovalintoja ja voidaan palata myöskin tähän edustaja Karin esittämään näkemykseen, ovatko määrärahat tulevaisuudessa riittäviä.

Vastauspuheenvuoroni liittyy kuitenkin tähän edustaja Uotilan käyttämään puheenvuoroon, jossa vähäteltiin kotitalouksien ostovoimaa. Kuitenkin siinä samassa kuulemisessa, jossa olemme olleet, asiantuntijat ovat esittäneet tutkimuslaitosten osalta korkeampia kasvulukuja kuin valtiovarainministeriö, ja perusteena on ollut nimenomaan se, että yksityinen ostovoima pitää yllä nopeampaa kasvua kuin valtiovarainministeriö on ennustanut.

17.11 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Täsmälleen kiinnitän samaan asiaan huomiota, mihin edustaja Kalli. Saimme viikolla kuulla huomattavankin hyviä kasvuennusteita ensi vuodelle, ja nämä ensi vuoden hyvät kasvuluvut ovat sieltä kuluttajien ostovoimasta lähtemässä, yksityisistä investoinneista ja yksityisestä kulutuksesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

Itse asiassa edustaja Uotila tässä esittämässään vastalauseessa totesi täsmällisesti ottaen siten, että tässä tätä nopeutettua lainanmaksua ei tehtäisi. Itse asiassa hallitus on tässä tekemässä siten, että otetaan vähemmän syömisvelkaa. Vasemmistoliitto siis esittää, että otettaisiin enemmän syömisvelkaa, ja vaikka ne kohteet ovat hyviä, koulutus, hyvinvointipalvelut sun muut, niin itse asiassa tämä vasemmistoliiton esitys johtaa siihen, että meidän velkasuhteemme ei vielä taitu. Tämä on ongelma.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä vastauspuheenvuoron tässä vaiheessa edustaja Mäkipäälle ja sen jälkeen tämän debattivaiheen aloittaneelle edustaja Uotilalle. Edelleen hänen jälkeensä täällä on monta muuta, mutta Uotilan jälkeen nyt kaikki ryhmät ovat saaneet yhden puheenvuoron.

17.12 **Lea Mäkipää si** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin yksityistaloudessa, niin myös valtiontaloudessa on hyvä muistaa aina sen laulun sanat, että "velka on maksettava, kuinkas on, eikös juu" ja niin edelleen. Tämän hallituksen toimet nyt, että ruvettaisiin hunsaamaan: Pyritään maksamaan näitä tulevillekin sukupolville varmaan tulevia velkoja. Tämä miljardi on hyvä asia. Kun tiedetään, että nyt työllisyys ehkä parantuu ja samoin vienti parantuu, ajatellen ensi vuoden budjettia totta kai on hyvä, että täällä muistutetaan, että meillä on kyllä tekemistä. Jos sitä rahaa on liikenevästi, niin kyllä meidän pitää pitää huolta niistä kaikista vähätuloisimmista ihmisistä, on kysymyksessä lapsiperheet tai sitten vanhemmat väet, eläkeläiset tai näin. Mutta tämä on oikea suunta, että myös huolehdimme nykyisistä ja tulevista sukupolvista, ettemme vain laita rahaa. Tämä pieni kädenojennus sotaveteraaneja kohtaan ja [Puhemies koputtaa] kotiin vietäviin palveluihin on aika merkittävä asia tässäkin tilanteessa.

17.13 **Kari Uotila vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On kummallista, että arvoisat kansanedustajat eivät ymmärrä sitä, että meillä on tällaisen miljardin euromääräisen velan lisäksi koko ajan syntymässä hyvinvointivelkaa ja keskeisesti sitä syntyy nimenomaan laiminlyömillä satsauksia opetukseen, tutkimukseen, tuotekehitykseen, niihin voimavaroihin, joita me tarvitsemme tulevina vuosikymmeninä. Jos me vain yksisilmäisesti ajattelemme, että nopeasti vain velanmaksua pois, unohdetaan nämä satsaukset, sellainen valtio, joka on invalidisoinut opetusjärjestelmänsä, koulutuksensa, hyvinvointijärjestelmänsä, ei pysty selviytymään pienemmästäkään miljardimääräisestä velasta. Mutta sellainen, joka pitää yhteiskuntansa kunnossa, satsaa osaamiseen ja koulutukseen, satsaa kaikkien mukana pitämiseen, aktiiviseen työllistämiseen, infraan ja niin edelleen, selviää raskeammastakin miljardivelasta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Debatti jatkuu.

17.14 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin totean, että jätimme tämän lisäbudjetin käsittelyn yhteydessä eriävän mielipiteen siksi, että katsoimme, että pitkään jatkunut alimitoitus sekä veteraanien kuntoutustoiminnan että kotiin annettavien palveluiden suhteen pitäisi pystyä korjaamaan jo lisätalousarviossa. Kun tehdään lisäys, 11,6 miljoonaa euroa lisää, niin tässä vaiheessa on jo tiedossa, että tuo raha perustuu toukokuussa kuntien ilmoituksen pohjalta tehtyihin laskelmiin. Kun kaikki kunnat lopulta tämän palvelutarpeen ilmoittivat heinäkuun aikana, niin selvisi jo, että nämä nyt li-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

sätalousarviolla lisätyt määrärahat tulevat jäämään hiukan alimitoitetuiksi kuntien tarpeisiin nähden. Tältä osin haluamme kiinnittää asiaan huomiota, sillä eduskunta on kaikkien ryhmien puolesta [Puhemies koputtaa] antanut lupauksen siitä, että riittävistä määrärahoista huolehditaan.

17.16 Ben Zyskiewicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensin pitää antaa edustaja Uutilalle ja vasemmistoliitolle tunnustusta johdonmukaisuudesta. Te olette aikanaan vaalien alla olleet yhtymättä muiden puolueiden vaatimukseen siitä, että tulee tehdä säästöjä, te olette olleet jo silloin valmiita siihen, että mieluummin otetaan lisää velkaa, ja te olette vastustaneet kilpailukyky sopimusta jo silloin, kun se solmittiin. Nythän vihreät sekä edustaja Viitanen ja muut demarit ovat huomanneet, että se onkin huono sopimus, vaikka täällä olivat yksimielisesti hyväksymässä ja kannattamassa [Välihuutoja] kilpailukyky sopimusta silloin, kun se solmittiin.

Mitä tulee sitten tähän yleiseen talouden tilanteeseen, niin todellakin miljardin verran tulee enemmän verotuloja. Tämä talouden positiivinen käänne ei ole yksin tietystikään hallituksen politiikan ansiota, mutta kyllä sillä vakaudella ja ennustettavuudella, verojen kiristämisen välttämällä, jota hallitus on noudattanut, on oma merkityksensä ollut.

17.17 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä minä nyt sanon, arvoisa kokoomus, että onhan tämä tavatonta, että tosiasiaa kävi niin, että kokoomus leikkasi hoitajien ja opettajien lomarahat. Nyt menee tämä kokoomuksen piikkiin, koska olemmehan kuulleet jo Jyri Häkämieheltä, samoin palkansaajapuolelta, että tosiasiaa hallituksen painostuksesta näihin julkisen puolen lomarahaleikkauksiin päädyttiin. Me myös tiedämme, että hallitus kiristi pakkolain uhalla järjestöt sopimaan tällaisesta.

Sopimista kannatamme sosiaalidemokraatteina aina mutta emme kiristystaktiikkaa ja siksi emme ole koskaan hyväksyneet tätä lomarahojen leikkausta. Ja nyt kun kerran kasvu on parempi — hallitus on itse halunnut lomarahaleikkauksia — hallitus voi myös sitten ne perua. Olemme useaan otteeseen vedonneet teihin, arvoisa hallitus, että miettikää näitä ahkeria julkisen sektorin hoitajia, opettajia, kättilöitä, siivoojia, poliiseja ja tehkää rehti päätös ja palauttakaa [Puhemies koputtaa] tuleville vuosille nämä leikatut lomarahat.

17.18 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En lähde millään tavalla arvioimaan sitä, kuinka paljon taloustiede on menettänyt edustaja Uutilassa, mutta olen kyllä ehdottomasti sitä mieltä, että nyt kun verotulot selvästi alkavat kasvaa, on korkea aika vähentää valtion velanottoa.

Edustaja Kiurulle sanoisin noista veteraanimäärärahoista, että niitähän nyt lisätään kuitenkin, tämän vuoden varsinainen budjetti ja tämä lisäbudjetti huomioon ottaen, 2,5-kertaiseksi eli 21,3 miljoonasta eurosta 52,9 miljoonaan euroon. On se melkoinen parannus tilanteeseen, tuohon alimitoitettun määrärahan tilanteeseen.

17.19 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä keskustelua seuratessa saa sen vaikutelman, että joko täytyy olla nopeutettua velanmaksua vastaan tai sitten koulutus-, tutkimus- ja perusturvaleikkauksia vastaan. Näin ei kuitenkaan ole, nämä kaksi asiaa eivät ole toisilleen vastakohtaiset.

Vihreät tulevat esittämään omassa vaihtoehtobudjetissaan lisäyksiä koulutukseen, lisäyksiä perusturvaan, hyvinvointipalveluihin, ja siitä huolimatta pidämme voimassa halli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

tuksen lainanmaksun aikataulun. Tämä on mahdollista, kun huomioidaan esimerkiksi kaikki ympäristölle haitalliset tuet, erilaiset verohelpotukset, joilla tuetaan siis haitallisia asioita, sekä muun muassa sokerivero, jolla saataisiin hyvin nopeasti parisataa miljoonaa euroa vuosittaiseen budjettiin lisää rahaa.

17.20 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meillä on sotiemme veteraaneja elossa enää noin 17 000. Sotainvalideja veteraaneista on vajaa 2 000, ja veteraanien määrä vähenee kovaa tahtia. Pidän erittäin arvokkaana sitä, että eduskunta on yli puoluerajojen tehnyt päätöksen siitä, että nämä veteraanirahat pidetään nyt riittävällä tasolla. Tätä päätöstä myös nykyinen hallitus on noudattanut tarkalleen. Eli nyt kun palveluiden tarve on kasvanut, niistä on saatu lisää tietoa, eli yhä useampi veteraani puolisoineen on päässyt näiden kotiin vietävienkin palveluiden piiriin ja määrärahan tarve on kasvanut, niin valtiovarainministeri Orpo esittää korotusta siihen.

Tämä on toinen lisätalousarvio, ja jos oikein olen ymmärtänyt, niin vielä tulee kolmas lisätalousarvio. Jos tarvetta on, niin ministeri Orpo tulee aivan varmasti korottamaan määrärahaa. Tällä tavalla ei ole koskaan ennen toimittu. Nyt toimitaan niin, että jokaiselle [Puhemies koputtaa] veteraanille puolisoineen taataan nämä palvelut.

17.21 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ennen vaaleja vasemmistoliitto todella sanoi, että me emme ole valmiita leikkauksiin, toki järkeviä säästöjä olimme valmiita tekemään. Jo silloin sanoimme, että nämä miljardit, joista käytiin julkista kilpahuutoa, johtavat leikkauksiin koulutuksesta, perusturvasta. Itse asiassa me olimme hyvin rehellisiä silloin, kun sanoimme, että näin käy, toisin kuin esimerkiksi kokoomus, joka antoi koulutuslupauksen, josta tuli ministeri Grahn-Laasosen käsittelyssä koulutuspetos. Tuntuu aika erikoiselta arvovalinnalta, että puhutaan lapsista ja lapsenlapsista, mutta samaan aikaan nykyisille aikuisille jaetaan veronalennuksia ja samaan aikaan lapsilta, nykyisiltä lapsilta, leikataan koulutuksesta, tulevaisuuden mahdollisuuksista. Minä kaipaen sitä sivistyspuolue [Puhemies koputtaa] kokoomusta, joka joskus vielä puolusti koulutusta. Enää sitä ei ole jäljellä ollenkaan.

17.22 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kun Antti Rinne teki viimeisen budjettinsa, siellä oli veteraanien kuntoutukseen huomattavasti vähemmän määrärahaa kuin on nyt, vaikka veteraanien määrä on pudonnut erittäin voimakkaasti koko ajan. [Pia Viitasen välihuuto] Tämä linja ei kyllä nyt osu yhteen teidän puheidenne [Timo Heinonen: Hän on rehellinen!] kanssa tänä päivänä.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee tähän edustaja Uotilan ponsilausumaan, niin kuitenkin me otamme tänä vuonna valtiolle velkaa lähes 10 prosenttia budjetin loppusummasta. Jos te olisitte kirjoittanut tähän, että tästä liikkumavarasta käytetään osa esimerkiksi lääkekustannusten korvausten parantamiseen, niin tämä olisi erinomainen, mutta kun te haluatte tuon kaiken, eli miljardin, lisäbudjetilla häthätää käyttää tällä tavalla, niin se ei kyllä ole käytännössä oikein realistista eikä tarkoituksenmukaista.

17.23 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun katson tätä lisätalousarviota, sitä mitä tuonne mietintöön on kirjattu, niin voi todeta rauhallisesti, että kun me tiedämme Suomen talouden ongelmat, niin kilpailukykysojimus ja siihen liittyvät toimenpiteet ovat hallitukselta olleet aivan varmasti oikeita. Tauti on tiedetty,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

lääke on tiedetty, kuten näkyy noista tulleista verojen lisäyksistä, mitä valtio on kassansa saanut: siellä on yhteisövero kasvanut, elikkä yritykset voivat hyvin, arvonlisäveroa on tullut lisää, elikkä talous pyörii. Eli kaikki tämä todistaa ihan väijäämättä sen, että tauti tiedetään, lääke puree, tätä tietä kannattaa jatkaa.

Mitä tulee siihen velan maksuun, niin meidän on annettava tästä talosta selvä viesti tuonne ulkomaailmaan, että Suomi hoitaa asiansa itse. Tässä talossa istuu parhaillaan kansanedustajia, jotka ovat silloin täällä olleet, kun 90-luvun alussa ruvettiin korjaamaan sitä valtavaa talouden romahdusta. Mikä oli silloin tilanne? 500 000 työtöntä ja niin edelleen. Suomen kansantalous killui silloin jyrkänteeseen partaalla, sinne ei varmaan kukaan halua. Tällä tiellä kannattaa jatkaa, taloutta laitetaan kuntoon, ja Suomi voi hyvin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän tässä debatin vaiheessa vielä puheenvuorot edustajille Kari, Mäkelä ja sitten tämän debatin aloittaneelle Uotilalle, ja sitten siirrytään listassa eteenpäin.

17.24 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kysehän ei ole siitä, edustaja Kiviranta, kuinka paljon nyt lisätään, montako prosenttia, veteraaneille annettavien palveluiden rahoittamiseen, vaan kyse on siitä, riittävätkö ne rahat siihen tarpeeseen, joka veteraaneilla ja heidän puolisoillaan on.

Tässä tuli jo edustaja Heinosen toimesta todettua se asia, jonka halusin itsekin nyt alleviivata. Kyse on siitä, että veteraanien keski-ikä noustua tuntuvasti yli 90:een ja palvelutarpeen kasvettua on myös tarpeen lisätä määrärahoja, jotta hoidolla ja hoivalla on sitä vaikutusta, jota me kaikki toivomme olevan. Mutta kun täällä apulaisvaltiovarainministeri, edustaja Heinonen lupasi ministeri Orpon puolesta, että kolmas lisätalousarvio tulee ja jos tarvetta on, rahat löytyy, niin toivon todellakin, että tästä pidetään kiinni. Veteraanikaveria ei saa jättää — ei tämä sukupolvi, joka on kaikkein eniten kiitollisuudenvelassa sille sukupolvelle, [Puhemies koputtaa] joka tämän maan pelasti.

Ja edustaja Kankaanniemi, ei tehdä politiikkaa [Puhemies koputtaa] myöskään tällä asialla.

17.26 Outi Mäkelä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ihmettelen kylä tätä vasemmistoliiton lyhytnäköisyyttä. Kyllä tässä talouden tilanteessa pitää olla malttia katsoa varpaankärkeä pidemmälle ja ajatella tulevaisuutta. Jos me emme tänä päivänä pidä huolta siitä, että meillä on työllisyys kunnossa, työn tekeminen on kannattavaa ja että velkataakkaa myös kevennetään, niin voi vain kysyä, kestäkö meidän lastemme selkä sitä taakkaa tulevaisuudessa. Pidän hallituksen valitsemaa linjaa nyt tässä lisätalousarvionkin yhteydessä erittäin vastuullisena ja erittäin perusteltuna, toisin kuin tätä edustaja Uotilan esitystä.

Sitten kunniakansalaisiimme kohdistuviin lisäyksiin: Eduskuntahan on edellyttänyt, että hallitus seuraa veteraanien kuntoutuksen ja kotiin vietäviin palveluihin osoitettujen määrärahojen riittävyttä sekä palvelujen toimivuutta ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin, jotta kaikilla veteraaneilla on mahdollisuus [Puhemies koputtaa] päästä heille tarkoitettujen palveluiden piiriin. Tämä lausuma varmasti on hallituksen mielessä jatkossakin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä viimeinen vastauspuheenvuoro.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

17.27 **Kari Uotila vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy tunnustaa tämä muotoiluseikka. Muotoilu ei ole tärkeä, asia on tärkeä. Totta kai me tarkoitamme sitä, että onko viisasta, kun liikkumavaraa tulee yli miljardi, kaikki laittaa vain velan vähentämiseen tämän vuoden osalta.

Mitä tulee hallituspuolueiden yksisilmäisyyteen siinä, että kaikki liikkumavara velanmaksuun, niin odotan mielenkiinnolla sitä joulukuun lopulla olevaa joululahjarahojen jakotilaisuutta. Todennäköisesti se johtaa siihen, että hallituspuolueet eivät tule tänä vuonna joulukuussa tekemään lisäyksiä sinne ja tänne tärkeisiin kipukohteisiin vaan toteavat johdonmukaisesti, että nyt on syytä käyttää kaikki liikkumavara velanmaksuun.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

17.28 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! Hyvät paikallaolijat! Tuosta debatista sen verran jatkan, että ei ole minun lupauksestani kiinni. Meillä on tulossa kolmas lisätalousarvio joka tapauksessa ja myös ensi vuoden talousarvion täydennys, eli paikkoja on useampi, missä varmasti tullaan näihin rahoihin eduskunnan yhteisen päätöksen mukaisesti palaamaan eli huolehtimaan siitä, että jokaiselle veteraanille löytyy riittävästi rahaa.

Tässä puhuttiin siitä, mihin käytetään tämä miljardi, mikä nyt käytetään velanoton vähentämiseen. Kannattaa muistaa, että tämänkin jälkeen tänä vuonna nettolainanoton arvioidaan olevan vielä noin 4,4 miljardia euroa, elikkä me otamme tämänkin jälkeen vielä merkittävästi lisää velkaa. Eli emme maksa vielä otettuja velkoja pois vaan uutta velkaa otamme tämän maan pyörittämiseen. Velkakin on joskus maksettava, ja voisi hyvin kysyä: eikö tämä velanotto riitä vasemmistoliitolle?

Tässä lisätalousarviossa hallitus korottaa valtion tulojen arviota nettomääräisesti siis noin miljardilla eurolla ja lisämäärärahoja osoitetaan 18,5 miljoonaa euroa, ja näiden tuloarvioiden korotusten taustalla on maamme talouden ennakoitua suotuisampi ja parempi kasvu. Itse asiassa ensi kertaa seitsemään vuoteen taloutemme kasvaa näin laaja-alaisesti kuin se tällä hetkellä kasvaa, ja se tarkoittaa sitä, että työttömyys vähenee, niin nuorisotyöttömyys kuin pitkäaikaistyöttömyys, eli yhä useampi suomalainen on päässyt tähän talouskasvuun kiinni ja sen myötä töihin. Työllisyys on siis paranemassa, ja talous kasvaa.

Merkittävimmät lisäykset koskevat tässä yhteisöveron, perintö- ja lahjaveron ja myös arvonlisäveron ja autoveron tuottoa. Autoveroa olen käyttänyt esimerkkinä siitä, että vaikka autoveroa on tämän hallituskauden aikana alennettu, siitä huolimatta verotuotot kasvavat. Tätäkin autoveron alennusta sosiaalidemokraatit äänekkäästi täällä eduskunnassa vastustivat, ja nyt tämän alentamisen jälkeen itse asiassa valtion kassaan tulee enempi rahaa. Arvonlisäveron ja autoveron tuottoarviota korotetaan yhteensä 180 miljoonaa euroa siitä huolimatta, että autoveroa on päätetty alentaa. Se on tuonut parannusta meidän autokantaamme, uudet autot ovat turvallisempia, ja me pidämme sitä myönteisenä asiana.

Lisätalousarvioesityksen keskeinen määrärahamuutos liittyy tähän veteraanikuntoutukseen ja heidän kotiin vietäviin palveluihinsa, joihin osoitetaan siis 11,6 miljoonaa euroa. Niin kuin debatissa totesin, vuosien 39—45 veteraaneja oli tämän vuoden alussa elossa noin 17 000 ja joukko harvenee kovaa vauhtia. Sotainvalideja näistä veteraaneista on vajaa 1 800, ja on arvioitu, että vuoden 2020 lopussa veteraaneja on enää 6 500, joista miehiä reilu 3 000 ja naisia saman verran. Sotainvalideja on noin 900. Heidän keski-ikänsä on nyt jo kivunnut 92 vuoteen ja määrä vähenee siis nopeasti, vuosittain arviolta jopa 20 prosentilla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

Tämän takia tämä hallitus ja tämä eduskunta on tehnyt juhlapäätöksen, että jokaisen veteraanin kuntoutusrahoista pidetään huolta. Osana sitä juhluvuoden 2017 Suomi 100 -päätöstä myös sotainvalidien haitta-asterajaa laskettiin tämän vuoden alussa niin, että kaikki sotainvalidit, joilla on vähintään 10 prosentin haitta-aste, pääsevät maksuttomien kunnallisten avopalveluiden piiriin, ja olen tässä salissa aiemmin antanut tukeni myös perussuomalaisten edustaja Elomaan lakialoitteelle, että tästä haitta-asterajasta voitaisiin luopua jo kokonaan. Tuon kuvauksen perusteella, minkä esitin äsken veteraanien ja heidän puolisoidensa iästä, enää ei tarvitsisi katsoa edes näitä invalideettiasteita vaan todeta, että jokainen veteraani ja jokainen heidän puolisonsa on kyllä tarvitsemansa palvelut ansainnut.

Arvoisa puhemies! Mistä tämä lisämäärärahan tarve sitten johtuu? Se johtuu siitä, että kunnat ovat järjestäneet veteraanipalveluja aiempaa tehokkaammin [Puhemies koputtaa] ja näin useammat veteraanit ovat päässeet palveluiden piiriin.

Arvoisa puhemies! [Puhemies koputtaa] Pidän arvokkaana sitä, että hallitus lisää koko ajan tarvittaessa näitä määrärahoja.

17.33 Ben Zyskowitz kok: Arvoisa herra puhemies! Arvoiset kansanedustajat! Edellä käytettyihin debattipuheenvuoroihin viitaten totean, että kun esimerkiksi vasemmistoliiton Uotila puhuu siitä, että rahat käytetään nyt velanmaksuun, niin voi olla, että tähän liittyy sellaisia teknisiä velanottoon ja velanmaksuun samanaikaisesti vaikuttavia tekijöitä. Mutta jottei nyt totuus unohtuisi, niin todetaan nyt hyvin selvästi, että sen jälkeen, kun tämä miljardi, joka tämän lisäbudjetin mukaan valtiolle tänä vuonna tulee enemmän verotuloja kuin mitä laskettiin, käytetään nettovelanoton pienentämiseen, niin me edelleen, nykyämyin, otamme tänä vuonna yli 4 miljardia euroa uutta velkaa. Ja kun mietimme, että koko valtion budjetti on noin 55 miljardia euroa, niin jokainen ymmärtää, miten merkittävästä velkaantumisesta on kyse. [Pia Viitasen välihuuto] Talous kasvaa tällä hetkellä hyvin, ja nyt on ennustettu, että tästä huolimatta ensi vuonna — siis sen budjettiesityksen mukaan, mikä nyt on ensi vuodelle täällä eduskunnassa — me ottaisimme noin 3 miljardia euroa nettomääräisesti lisää velkaa. Toivon ja vähän uskonkin, että jos talouskehitys jatkuu myönteisenä, niin tämä lopullisen velkaantumisen määrä ensi vuoden osalta muodostuisi pienemmäksi, mutta kuitenkin nyt puhumme siis tänä vuonna yli 4 miljardin euron velanoton lisäyksestä ja ensi vuonna yli 3 miljardin euron velanoton lisäyksestä. Siinä mielessä, tätä ajatellen, on syntymässä virheellinen mielikuva, jos vain puhutaan siitä, että nyt rahat käytetään velanmaksun nopeuttamiseen tai yleensäkin velanmaksuun, mutta teknisesti voi olla juuri näin.

Mitä tulee tähän kilpailukyky sopimukseen, haluan hyvin selvästi sanoa, että itse uskon, että sopimus sinällään on ollut hyödyksi Suomelle, sen talouden kehitykselle ja ennen kaikkea työllisyydelle. Väitteet siitä, että hallitus olisi nimenomaan päättänyt lomarahaleikkauksista julkisella sektorilla, tai mikä vielä mielikuvituksellisempaa, että nimenomaan kokoomus, kuten edustaja Viitanen asian esitti, olisi päättänyt lomarahaleikkauksista julkisella sektorilla, ovat perusteettomia. Hallitus asetti tavoitteita siitä, miten tällä alun perin yhteiskuntasopimukseksi ja myöhemmin kilpailukyky sopimukseksi kutsutulla sopimusjärjestelmällä voidaan parantaa Suomen kustannuskilpailukykyä, mutta se lopullinen sisältö, mistä eri komponenteista tämä kilpailukyky sopimus muodostui, käytännössä neuvoteltiin työmarkkinaosapuolten kesken. Alun perin hallitus ei esittänyt minkäänlaisia lomarahaleikkauksia, edustaja Viitanen. Alun perin pääministeri Sipilä esitti osana yhteis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

kuntasopimusta, että työaika olisi pidennetty. Jos tämä noin 20 minuutin työajan pidenys päivässä olisi toteutettu, niin ei olisi tarvittu mitään lopulliseen kilpailukyksopimukseen sisältyneitä lomarahaleikkauksia eikä myöskään näitä maksumuutoksia, mitä palkansaajien tappioksi tehtiin, jotka sitten taas valtiovalta verovastaantulolla on kompensoinut. Mitä tulee julkisen sektorin lomarahaleikkaukseen, olen sanonut monta kertaa, mutta sanon uudelleen, että jos ja kun näihin lomarahaleikkauksiin mentiin, niin minun mielestäni oli epäoikeudenmukaista, että ne kohdennettiin vain julkisen sektorin usein aika pienipalkkaisille ja naisvaltaisille työntekijäryhmille. Siitä joutuivat kärsimään täälläkin mainitut sairaanhoitajat ja perushoitajat, kirjastonhoitajat, opettajat, tietysti poliisit, palomiehet ja niin edelleen. Jos ja kun lomarahoja leikattiin, olisi ollut reilua, että kautta linjan olisi lomarahoja leikattu, mutta eihän tämä tietystikään yksityisen sektorin palkansaajajärjestöille käynyt.

Kaiken kaikkiaan haluan sanoa, että tällä hetkellä talous kasvaa, työllisyys paranee, työttömyys vähenee. Tämä ei johdu yksinomaan hallituksen tekemisistä, mutta hallituksen politiikalla, sillä, että on luotu vakautta ja ennustettavuutta Suomen talouteen, sillä, että on noudatettu työn linjaa, pyritty keventämään työnteon ja yrittämisen verotusta, on ollut oma myönteinen vaikutuksensa siihen, että talous tällä hetkellä kasvaa niin hyvin kuin kasvaa.

17.38 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kerrataan vielä kerran. Minulla on tässä hallituksen tiedote 28.9.2015, jossa hallitus kertoo, että se on näiden aikomiensa sunnuntaisien ja ylityökorvausten sijaan päättänytkin leikata lomarahaa 30 prosentilla. Tätähän edelsi se, että hallitus uhkasi palkansaajajärjestöjä, että mikäli sopimusta ei synny, niin hallitus tekee pakkolait. Näissä tiedotteissa puhutaan nyt sitten näiden pakkolakien sisällöstä. Tässä oli pöydällä hallituksella paitsi lomarahaleikkauksia myös sairausloman palkkaa koskevia heikennyksiä ja vuosiloman enimmäispituuteen liittyviä heikennyksiä ja muuta. Jos tämä ei nyt ole käynyt selväksi, että hallituksella näitä aikoja oli, näistä hallituksen omista tiedotteista, niin minä nyt vähän hämmästelen, mistä ne sitten edustaja Zyskoviczillekin tulisivat selviksi, varsinkin kun vielä on käynyt niin, että palkansaajapuolelta aluksi kerrottiin, että painostusta oli lomarahaleikkaukseen hallituksella, [Puhemies koputtaa] ja sen jälkeen vielä Jyri Häkämies tämän vahvisti julkisuudessa. Kyllähän se näin nyt vain on ollut.

17.40 Ben Zyskovicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yhteiskuntasopimuksen valmisteluvaiheessa, joksi sitä alun perin kutsuttiin, oli erilaisia tavoitteita ja erilaisia aikoja pöydässä. Alun perin, kun puhutaan siitä vaalien jälkeisestä liikkeellelähdestä, paljon ennen tuota hallitus lähti ja pääministeri Sipilä lähti yhteiskuntasopimusta hakemaan. Siihen hallituksen pyrkimykseen ei sisällynyt minkäänlaisia lomarahaleikkauksia vaan yhdessä palkansaajajärjestöjen kanssa ja työnantajajärjestöjen kanssa sovitava sopimus, joka olisi pitänyt sisällään työajan pidennyksen. Sitten tultiin näihin niin sanottuihin pakkolakeihin ja niin edelleen.

Mitä tulee sosiaalidemokraattien suhtautumiseen, edustaja Viitanen ja edustaja Kiuru ja kumppanit ovat nyt myöhemmin huomanneet, että he ovat koko ajan vastustaneet kilpailukyksopimusta. Tämä on mielenkiintoista. Mitenköhän puheenjohtaja Rinne on voinut sanoa, että hän uskoo, että SDP:n kannatukseen vaikutti kielteisesti se, että tuettiin kilpailukyksopimusta, jos ei sitä sitten tuuttukaan?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalista.

17.41 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Aloitan siitä, että tässä lisätalousarviossa on jätetty eriävä mielipide [Toimi Kankaanniemi: Vastalause!] — vastalause — sen takia, että me lähdimme siis käytännössä siitä, että sotaveteraanien asiat tulisi nyt saattaa tuon eduskuntaryhmien tekemän linjauksen pohjalta todelliseen täytäntöön. Eduskunta on edellyttänyt, että kaikilla sotaveteraaneilla pitäisi olla mahdollisuus sekä kuntoutustoimintaan että palveluihin. Tätä asiaa ruvettiin tämän linjauksen jälkeen vahvasti selvittämään, kunnat ottivat ensi kertaa työn alle tarkastella omat palvelunsa uudelleen. Palvelutarpeen määrittely toi toukokuuhun mennessä merkittäviä lisätarpeita, jotka on otettu huomioon tässä lisätalousarviossa. Ongelmaksi koituu se, että osa kunnista ilmoitti palvelutarpeen kasvusta vasta tämän toukokuun määräaika-pyykin jälkeen, jolloin, kun otetaan huomioon heinäkuun aikana vielä viimeiset lisätarve-esitykset, ollaan tilanteessa, jossa tämä eduskunnan mahdollisesti lisäämä 11,6 miljoonaa euroa kuntoutustoimintaan ja palveluihin ei sittenkään riittäisi. Minusta tämä on yksi iso kysymys, johon meidän pitäisi pystyä löytämään enemmän suunnitelmallisuutta siinä, miten veteraanien palvelut tullaan jatkossa turvaamaan.

Täällä aikaisemmin kiinnitettiin jo puheenvuoroissa huomiota siihen, että tosiasiallisesti rintamaveteraanien kuntoutustoiminnan tulevaisuuden turvaamiseksi on huomioitava se, että näitä rahoja on myös leikattu — kun veteraanien määrä on vähentynyt samaan aikaan, palvelutarvetta tietenkään samalla tavalla näin suurelle ryhmälle ei ole enää olemassa. Ensi vuonna tosiasiaa budjettiesityksessä, joka on eduskunnassa nyt käsiteltävänä, hallitus on vähentämässä veteraaneille tarkoitettuja määrärahoja 45,6 miljoonaa euroa. Nyt jo eduskunnan käsittelyn yhteydessä valiokuntatasolla on käynyt ilmi, että tästä palvelutarpeesta johtuen tuo ensi vuoden määräraha tulee olemaan aivan liian alimitoitettu, ja siltä osin toivon, että erityisesti budjetin täydentävässä tultaisiin ottamaan tämä lisämäärärahatarve huomioon.

Mutta haluan korostaa, että sosiaalidemokraatit esittivät jo kuluvalle vuodelle 10 miljoonan lisäystä näihin palveluihin, ja mekin erehdyimme siinä, että todellinen tarve ei ole edes 11,6 miljoonaa euroa vaan käytännössä vielä enemmän. Siksi toivon rakentavaa yhteistyötä siinä, että me saisimme nämä veteraaniasiat nyt kerralla kuntoon niin, että tuo paine kentältä otetaan aidosti huomioon. Ja näin sanoessani emme vielä niihin uusiin mahdollisiin palvelulupauksiin ota kantaa. Nimittäin kyllä täällä on varmasti enemmän kuin allekirjoittanut, monia muitakin kansanedustajia, jotka haluaisivat aidosti, että haitta-asteesta käytäisiin keskustelua ja käytäisiin keskustelua siitä, miten samaan aikaan, kun veteraanipalveluista leikataan määrärahoja nyt, kun veteraanien määrä vähenee, tämä leikkaus voitaisiinkin katsoa niin, että meillä olisi mahdollisuus hiukan antaa kunnia takaisin sille sukupolvelle, joka tämän maan aikoinaan pelasti. Tältä osin sitä kunniavelkaa on jo ensi vuodelle 45,6 miljoonaa euroa tässä keltaisen kirjan esityksessä leikattu. Tältä osin tulemme jatkamaan myöskin lisätalousarvion mutta myös vaihtoehtobudjettimme hengessä sen haalamista, että nämä määrärahat tulisivat olemaan riittävällä tasolla.

Arvoisa puhemies! Sitten otan lopuksi kantaa keskusteluun, joka täällä salissa tänään avattiin: kenelle kasvu kuuluu? Tämä oli vasemmistoliiton esittämä esitys siitä, että nyt kun lainanmaksua miljardilla eurolla suoritetaan takaisin, olisi pitänyt ottaa huomioon ne ryhmät, jotka joutuivat vaikeina aikoina pienestäkin tinkimään, ja antaa takaisin. Olisi pitänyt kyllä tässä yhteydessä, kun kasvu sitten löytyykin miljardilla eurolla enemmän, pystyä vähintäänkin nämä ihmiset, [Puhemies koputtaa] joilta etuudet on leikattu, ottamaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

huomioon. Ja haluan tässä vielä sanoa sen, että palkansaajilla on indeksikorotukset tehty mutta etuuksien saajilla ei. Tältä osin tätä kasvukeskustelua on syytä jatkaa ja osoittaa [Puhemies koputtaa] se myös, että miljardilla eurolla tuli enemmän rahaa. Me itse esitimme alijäämää [Puhemies koputtaa] vähemmän kuin hallitus. Siltä osin tämäkin kysymys vielä puhuttaa.

17.46 Ville Vähämäki ps: Arvoisa puhemies! Näistä kahdesta tehdystä muutosehdotuksesta itse asiassa SDP:n ehdotus on lähestulkoon samansisältöinen kuin viime vuoden budjettimietinnössä on, ja itse asiassa se on tässä pohjassakin lähestulkoon samansisältöisenä lauseena, tuo SDP:n tekemä muutosehdotus. Pohdin vain sitä, kuuluisiko tätä ottaa itse asiassa äänestykseen ollenkaan vai pitäisikö tämän mennä jopa yksimielisesti läpi, itse asiassa, koska tämä vastaa eduskunnan tahtotilaa.

No, entä sitten tämä vasemmistoliiton ehdotus? Tässähän otetaan enemmän syömisvelkaa, ja itse asiassa hallitushan ei maksa lainaa takaisin vaan ottaa vähemmän velkaa tässä ehdotuksessa, ja nyt tässä tilanteessa, kun velkasuhde on justiin saatu taitettua, tämä on kyllä aika huono ehdotus.

Lähtökohtaisesti sanoisin vielä sen, että hallituksen talouspoliittinen ja finanssipoliittinen linja on hyvä. Tietenkin omassa vaihtoehdossamme teemme sitten kehyksen sisällä tiettyjä painopistemuutoksia, luonnollisesti. Mutta kuten huomaamme, talous- ja työllisyysluvut ovat hyviä, työpaikkoja syntyy lisää, investointeja julkisella sekä yksityisellä puolella on jatkuvasti tulossa lisää, ja itse asiassa saattaa olla, että ensi vuonna se yllätys syntyy sieltä yksityisistä investoinneista, mitä ei ole vielä otettu huomioon näissä ensi vuoden kasvuennusteissa, ja uskoisinkin näin, että ne ensi vuoden kasvuennustelukemat bkt:lle ovat lähempänä 3:a kuin 2:ta, joka nyt tällä hetkellä on VM:n ennuste.

17.48 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Talouden suhdannemuutokset tulevat vanhan sanonnan mukaan kuin varas yöllä. Tämä koskee niin nousu- kuin laskusuhdannetta. Tällä hetkellä ekonomistit kuitenkin näkevät Suomen taloustilanteen harvinaisen yksimielisesti sellaisena, että hyvä kehitys jatkuu omalla painollaan eikä lisälöylyjä talouden kehityksen vahvistamiseksi juuri nyt kaivata. Tämä on ekonomistien arvio riippumatta siitä, mikä on itse kunkin poliittinen taustamieltymys. Talouden hyvän kehityksen edellyttämät perusteet ovat nyt oikeassa asennossa. On varsin todennäköistä, että Suomen talous kasvaa tänä vuonna lopulta yli 3 prosenttia, ja työllisyys on koko ajan vahvasti paranemassa.

17.49 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! Aluksi tästä edustaja Uotilan lausumaehdotuksesta muutama sana. Todellakin on niin, että valtio velkaantuu tänäkin vuonna, edelleen, budjetin mukaan lähes 5 miljardia mutta nyt sitten vähemmän, kun kasvu on lähtenyt liikkeelle ja näkyy. Mutta lähes 10 prosentin velkaantumisvauhti on kyllä vakava ongelma. Meidän velan taso ei vielä ole niinkään ongelma, mutta tämä kasvuvauhti on edelleen, ja perussuomalaiset kantavat tästä huolta. Siksi emme voi tukea tätä lausumaa tässä muodossa, että kaikki tämä runsas miljardi käytettäisiin velanoton vähentämiseen.

On selvää, että meillä on nyt leikkausten johdosta ja muista syistä vakavia yhteiskunnallisia ongelmia. Ehkä vakavimpana henkilökohtaisesti pidän sitä, mistä ihmiset ottavat paljon yhteyttä: he miettivät, ostanko tänään lääkkeitä vai ruokaa. Tähän pitää hallituksen kyllä nopeasti puuttua, valitettavasti ei ole vielä puuttunut tästä kasvusta huolimatta. Eli lää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

kekorvausten korottaminen ja sairauskulujen huomioon ottaminen ihmisten elämässä on välttämätöntä. Voi sanoa jopa, että olisi ehkä syytä lähettää perustuslakivaliokunnan tutkittavaksi, toteutuuko ihmisarvoinen elämä tässä mielessä. [Pia Viitanen: Kolkuttaako omatunto?] — Omatunto kolkuttaa siihen nähden, että olimme mukana hallituksessa luomassa sen talouskasvun, joka nyt on tosiasia.

Mutta nyt, kun näin voimakas kasvun sykähdytys on lähtenyt liikkeelle, että voimme yli miljardilla vähentää velanottoa, niin jos siitä otettaisiin vaikkapa nyt 100 miljoonaa — eikä olisi näin kuin edustaja Uotila esittää — ja se 100 miljoonaa käytettäisiin tästä miljardista näiden polttavimpien ongelmien hoitoon, se olisi erinomainen ratkaisu, jota perussuomalaiset varmasti tukisivat.

Arvoisa puhemies! Tämä rintamaveteraanien kuntoutustoiminnan menettely on mielenkiintoinen. Kaivoin tuossa vähän menneisyyttä ja katsoin, mitä valtiovarainministeri Eero Heinäluoma budjetissaan vuodelle 2007 ehdotti. Silloinhan elettiin voimakkaan talouskasvun aikaa vielä ennen tätä taantumaa, johon sitten ajauduimme. Silloin veteraanien määrä oli merkittävästi suurempi, ehkä 10 000—20 000 suurempi kuin nyt, ja silloin Heinäluoma esitti budjettiin 38,2 miljoonan euron määrärahaa — eli täysin alimitoitettua. Tietysti voitaisiin kysyä, että mitä vanhat puolueet tekivät 60-luvulla ja 70-luvulla: unohtivat täysin veteraanit, ja nyt on sitten erilainen kello kaulassa. Jätän nyt tämän menneisyyden tutkimisen tähän, mutta tämä hallitus silloin, kun me olimme siinä mukana, teki päätöksen siitä, että juhluvuonna 2017 veteraanien kuntoutusmäärärahat nostetaan niin suuriksi, että yksikään veteraani ei jää avopalveluja vaille rahanpuutteen takia. Siksi tällainen päätös tehtiin, ja hallitus vuosi sitten syksyllä päätti sisällyttää talousarvioon tämän 40 miljoonan euron lisäyksen veteraanien rahoihin, joista 20 miljoonaa on vuodelle 2017 eli tälle vuodelle. Se nousi siis edellisen hallituksen jäljiltä 20 miljoonalla tähän vuoteen.

Nyt ilmeni — kun asiaan voimakkaasti muun muassa viime syksynä kunta- ja terveysjaostossa, jossa olen puheenjohtajana, tartuimme — että järjestelmä ei toimi hyvin. Annoimme selviä ohjeita ja määräyksiä ministeriölle siitä, että siihen pitää kiinnittää huomiota. Niinpä kävi sitten niin, että kuntia velvoitettiin tehostamaan toimintojaan, ja nyt kunnat ovat tehostaneet ja tarjonneet palveluja, ja se on tuottanut lisätarvetta määrärahaan. Hallitus toimii viime syksynä eduskunnan yksimielisesti hyväksymän, meidän alulle panemamme [Puhemies koputtaa] ponnien mukaisesti niin, että määrärahaa nyt lisätään. Tämä 52 miljoonaa näillä näkymin riittää, koska siellä on myös kuntia, jotka ovat saaneet tietyn potin eivätkä sitä käytä, ei ole tarvetta, ja se palautuu ja annetaan sinne, missä on tarvetta. Eli tämä 11,6 miljoonaa riittää.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Kankaanniemi, joudun keskeyttämään teidät.

Mutta, arvoisa puhemies, meidän ryhmämme on kyllä valmis äänestämään tämän varmistavan ponnien puolesta, vaikka se onkin aivan samansisältöinen kuin [Puhemies koputtaa] viime syksynä tehty yksimielinen ponsi.

17.55 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On kyllä mielenkiintoista tämä perussuomalaisten historian tulkinta. Edustaja Kankaanniemi puheenvuorosaan onnistui tekemään sellaisen tulkinnan, että perussuomalaiset ovat olleet hallituksessa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

aiheuttamassa talouskasvun, mutta niitä leikkauksiahan perussuomalaiset eivät tietenkään tehneet siellä hallituksessa. Te olette nyt valitettavasti itse syyllistynyt tähän.

Mitä tulee sitten tähän historian kertaukseen ja siihen, mitä sosiaalidemokraatit ovat saaneet aikaan — tämä on edustaja Kankaanniemen lempiaihe — niin sanoisin kyllä sen, että joskus kannattaisi ehkä sekin historianlehti tutkia, kuinka paljon silloin tehtiin leikkauksia, kun edustaja Kankaanniemi itse oli hallituksessa. Minäpä veikkaan, että silloin, näinä vuosina, on tehty leikkauksia aika lailla. Uskoisin, että täällä edustaja Kankaanniemi ei ihan välttämättä mielellään niitä aikoja hyvällä muistele.

Puhemies! Haluaisin kaiken kaikkiaan muistuttaa ja huomauttaa, että sosiaalidemokraateilla on tässä hyvä ponsi, se turvaa kaiken kaikkiaan [Puhemies koputtaa] sotaveteraanien rahoituksen, ja mielestämme tämä on hyvin aiheellinen. Kiitos, että sitä tuette.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Hoskonen, teillä on puheenvuoro. [Toimi Kankaanniemi: Eikös minulle pitänyt vastauspuheenvuoro antaa?] — Meni minuutin yli.

17.56 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Nyt tämä lisätalousarvion tarkastelu on saanut aika kummallisia piirteitä. Arvoisa herra puhemies, kun talous on saatu vihdoin ja viimein kuntoon, niin nyt tuntuu oppositiolla olevan loistavia aineita siihen, miten tämä homma saataisiin taas, pääministeriä lainatakseni, sössittyä. Eikö teillä viime vaalikaudella ollut niitä keinoja, että siltä lähes katastrofilta olisi välttytty?

Edustaja Viitanen täällä suuna päänä kyllä osaa neuvoa hallitusta siinä, miten tulisi toimia, mutta kuten eilispäivänä puheenvuorossani sanoin, teillä oli silloinkin väärät paperit. Kun kaikki meni hallituksessa päin prinkkalaa ja nyt teillä on oppositiossa taas oikeat paperit, niin eiköhän teidän olisi, arvoisa edustaja, aika vaihtaa niiden paperien paikkoja. Teillä on aina väärät paperit ja väärässä paikassa. Välillä menee huonosti, ja silloin teillä on väärät paperit mukana, mutta sitten kun menee hyvin, niin teillä on taas väärät paperit mukana. Koettakaa nyt, arvoisat edustajakollegat, jonain päivänä edes saada ne paperit oikeaan järjestykseen, että valtiontalouden kannalta siitä olisi jotakin hyötyä. Jatkuva toisten moittiminen ja jälkikäteen viisastelu ei ainakaan eduskunnan arvovaltaa lisää. Ihmettelen suuresti. Luuletteko te, arvoisat edustajat, että kansalaiset tuolla turuilla ja toreilla ihaillen teitä seuraavat, kun teillä on aina muka oikeat paperit mukana mutta kaikki menee taloudessa huonommin ja huonommin ja sitten joku joutuu ne teidän jälkenne korjaamaan. Meilläpäin tätä sanotaan eräällä toisella termillä, mutta en viitsi sitä tässä nyt sanoa.

Joka tapauksessa talous kasvaa tällä hetkellä ja sillä on oikea suunta. Kun miljardilla on tullut tuloja lisää, kuten sanoin tuossa vastauspuheenvuorossani, se lisä on tullut nimenomaan yhteisöveroihin, mikä tarkoittaa, että yritystoiminta pelaa. Yrityksissä tapahtuu, silloinhan ne maksavat veroa, maksavat palkkoja ja ottavat lisää työvoimaa. 50 000 ihmistä lisää on saanut työtä tänä päivänä siitä, kun tämä hallitus aloitti. Sehän tarkoittaa, että valtiolle, kunnille ja seurakunnille on tullut merkittäviä verotuloja lisää ja työttömyyden aiheuttamat menot valtiolle pienenevät. Siitä on ehdottomasti tuplahyöty. Tästä te ette puhu kenellekään, vaan viisastelette jostakin yhdestä määrärahasta, jolla ei ole merkitystä sinänsä. Esimerkiksi veteraanasia varmasti hoidetaan, siitä ei tarvitse olla kenenkään huolissaan. Samoin arvonnäisäverokertymä on suurempi, mikä tarkoittaa, että talouden intensiteetti on hyvä ja on kasvusuunnassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

Nyt meidän pitää vain pitää huoli siitä — ja uskon vakaasti, että työmarkkinajärjestöissä on suurta viisautta siihen — että tehdään oikeat työmarkkinasopimukset niin, että tätä tilannetta ei todellakaan sössitä, vaan ihmiset saavat lisää töitä, työttömien määrä vähenee ja kansantalous vahvistuu. Muuta tietähän Suomella ei ole. Kun tämä hallitus aloitti, olimme kuilun partaalla silloinkin. Luottoluokittajat tarkastelivat meitä, ja korkokannoissa, kuten tiedetään, meille yksi luottoluokittaja näytti peukaloa alaspäin. Jos 2 prosenttia tulee velkoihimme lisää korkoa, se tarkoittaa 2:ta miljardia valtion menoja lisää. Mistä te silloin, arvoisat opposition edustajat, sen 2 miljardia otatte? Siinä ei auta enää 30 miljoonan budjetti asioiden venkoiluun ja vääristelyyn, kuka otti enemmän, kuka vähemmän. Se on sitten hymytön paikka, ihan varma olen siitä, arvoisat edustajat.

Toivon, että realiteetit otetaan tosiasioina, niin kuin pitää ottaa, eikä taivastella mitä sattuu. Työttömän ihmisen saaminen töihin on varmasti meille kaikille ihmisille tässä talossa tärkein asia numero yksi. Kaiken muun puhuminen on ihan turhaa. Kun verotulot kasvavat, työttömyys vähenee ja muilta osin ollaan hyvällä suunnalla, niin pidetään siitä kaksin käsin kiinni ja pidetään siitä huoli, että todella meillä on tässä maassa parempi elää myös niillä, joilla tällä hetkellä menee huonommin.

Arvoisa puhemies! Lopuksi veteraaniasiasta sen verran, että kun kuntatalous on nyt vahvistunut pitkistä pitkistä aikaa, viime vuonna 400 miljoonaa oli kunnilla ylijäämää, valtiolta tulevat rahat varmasti käytetään veteraanien ja heidän leskiensä ja läheistensä auttamiseen ja tukemiseen, mutta kun kuntatalous on vahva, niin kunnat auttavat myös muilla rahoillaan, niillä omilla rahoillaan, joita ne veroeuroina ovat keränneet kansalaisilta. Tiedän sen kotikunnastani, että veroeuroja käytetään siellä paljon veteraanien kuntoutukseen, päivä kuntoutukseen ja moneen moneen muuhun asiaan. Ihmiset asuvat pitempään kotona, heille viedään erilaisia palveluita kotiin ihan kunnan omilla rahoilla. Te ette koskaan puhu tästäkään asiasta mitään, vaan väitätte, että kaikki menee huonosti. Toivoisin edes jonkun näköistä realiteettia, koska olen elämässäni oppinut sen, että tosiasioiden tunnustaminen tälläkin kertaa on varmasti meille ja myös opposition edustajille paras vaihtoehto. Suositelen lämpimästi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, pyydän huomauttaa, että edustaja Hoskosen puheenvuoro oli viimeinen ennalta pyydetty puheenvuoro ja ennalta pyydettyihin puheenvuoroihin sovelletaan 5 minuutin enimmäisaikarajaa. Nyt tämän jälkeen, edustaja Hoskosen jälkeen, pyydettyissä puheenvuoroissa tuota 5 minuutin ehdotonta rajaa ei enää ole.

Jatketaan varsinaisin puheenvuoroin muutaman puheenvuoron verran, palataan kohta debattiin.

18.02 Markus Mustajärvi vas: Arvoisa puhemies! Vasemmistoliiton talous- ja työllisyyspoliittinen linja oli kyllä hyvin johdonmukainen ja selkeä ennen eduskuntavaaleja, mutta me emme osanneet sitä puolustaa. Emme olleet valmiita vaalitaistelussa ja hävisimme sen kisan ihan 100—0. Me jäimme siinä keskustelussa yksin niin kuin me jäimme kyllä kiky-ratkaisussakin. Siinäkin me olemme olleet johdonmukaisia. Mutta ei sitä kannata hävetä, sitä, jos on yksin silloin, kun on oikeassa, niin kuin me olimme.

Kikyllä ei kyllä ole esimerkiksi viennin vedon ja viennin kasvun kanssa mitään tekemistä. Tämä kikyhän rakennettiin niin, että asetusloin loi kyllä hallitus laittamalla palkansaajapuolen pään pölkylle, narun kaulaan ja vielä pistoolin ohimolle ja sanomalla sitten, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

nyt neuvotellaan. Eli hallituksen vetäytyminen tästä vastuusta on kyllä aikamoista pelaaamista, kun tietää, mitä esimerkiksi pääministeri Sipilä kävi sanomassa PAMin hallituksessa. Se oli suoraa uhkailua.

Minä vierailin pari viikkoa sitten metsätraktoreita ja harvestereita valmistavassa tehtaassa Joensuussa, ja siellä kyllä niin työntekijät kuin tehtaan johtajakin sanoivat, että vienti on vetänyt jo pitkään ja vahvasti. Siellä on 450 työntekijää, vahvaa tutkimusta ja tuotekehitystä, maailmanluokan osaamista. Tätä kaikkea pitää peilata sitä vasten, että mitä tällaisellekin tuotannolle jatkossa nämä koulutusleikkaukset tekevät, kun nyt oli jo nähtävissä sitä, että oikein koulutettuja uusia työntekijöitä tehtaalle ei ehkä lähitulevaisuudessa saakaan. Se, jos mikä, on vastuutonta: rakentaa sellainen leikkausten lista, joka syö tulevan kasvun eväät.

18.03 Timo Kalli kesk: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa kaikki olemme yhtä mieltä siitä, että talous kasvaa, ja senkin kaikki ovat alleviivanneet, että sen seurauksena voidaan talousarviota tasapainottaa 1 miljardilla lisäverotuloja. Tästä kaikki olemme olleet samaa mieltä. Sitten kun on nostettu tähän kilpailukyky sopimus, niin siinä meillä on ollut jonkin verran erilaisia näkökohtia. Jotkut haluavat kilpailukyky sopimuksesta kantaa kokonaisvastuun, he näkevät sen isona kokonaisuutena, jolla on luotu ennustettavuutta ja vakautta ja jolla varmaan on ollut osansa myöskin tähän talouskasvuun. Toiset taas haluavat ottaa sieltä irti yksittäisiä kielteisiä asioita, jotka ovat valitettavasti kiusallisia. Mutta meidän arviomme on perustunut kokonaan tähän kokonaisuuteen, ja aikanaan olemme olleet valmiit sen kokonaisuuden hyväksymään.

Vaikka talous sitten kasvaa ja Suomella näyttää menevän hyvin, eivät tässä keskustelussa kovinkaan paljon esiin ole nousseet ne uhat ja vaarat, jotka maailmantaloudessa kuitenkin saattavat väijyä ja jotka kuitenkin pitäisi ottaa huomioon kaikessa talouskeskustelussa, ja sen tähden se, kenelle talouskasvu kuuluu, ei kovin paljon niin kuin liian lyhyiden oraiden päälle voi lähteä tulevaisuutta rakentamaan. Maanviljelijänä kun ajattelee, kymmeniätuhansia, jopa satojatuhansia hehtaareja viljasta on korjaamatta — jos nämä kylväjät tehdessään näiden oraiden varalle olisivat laskeneet jotain merkittävää tulevaisuutta ajatellen, niin heillä tällä hetkellä on varsin tukala tilanne. Eli vasta sen jälkeen, kun ne jyvät ovat siellä laarissa, voidaan pohtia ja miettiä, mitä niillä tehdään. Eli tässä keskustelussa kannattaa pitää mielessä, että Suomi on viennistä riippuvainen, täysin kansainvälisistä markkinoista riippuvainen maa, ja sen tähden, että ne meillä jatkossakin olisivat täydessä käytössä, meidän pitää parantaa tuottavuutta, kilpailukykyä, ja jos kasvunvaraa tulee, niin meidän pitää pystyä lisäämään senkaltaisia toimia, joilla tuottavuutta ja kilpailukykyä voidaan parantaa.

Yleensä täällä eduskunnassa kun keskustellaan, niin todetaan, että Suomi osoittaa varsin vähän rahaa tutkimukseen ja kehitystoimintaan, mutta sekään ei välttämättä pidä paikkaansa. Edelleen Suomi on viiden kärkimaan joukossa julkisen tutkimus- ja kehitysrahan osalta. Valitettavasti vain yksityinen panostus viime vuosina on selkeästi vähentynyt, ja sen tähden pitäisi ponnistella siihen suuntaan, että näitä molempia pystyttäisiin tulevaisuudessa parantamaan. Se varmistaa sen, että sen kasvun kautta voidaan pitkälle tulevaisuudessa hoitaa taloutta niin, että velkaa voidaan vähentää ja etuuksia voidaan lisätä ja erityisesti heikommassa asemassa olevien ihmisten perustoimeentuloa parantaa.

Sen itsekin haluan todeta, että Sipilän hallitus koko olemassaolonsa aikana tulee toimimaan niin, että veteraanien kuntoutus- ja kotiin vietävistä palveluista tullaan huolehtimaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

18.07 Markku Rossi kesk: Arvoisa herra puhemies! Eduskunta todellakin edellytti veteraanimäärärahoista tämän vuoden talousarviota valmistellessaan, että "hallitus seuraa veteraanien kuntoutukseen ja kotona asumista tukeviin palveluihin osoitettujen määrärahojen riittävyttä ja palvelujen toimivuutta ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin, jotta kaikilla veteraaneilla on mahdollisuus päästä heille tarkoitettujen palveluiden piiriin". Tuo eduskunnan velvoite on toiminut erinomaisella tavalla. Pääministeri Sipilä tämän vaalikauden alussa totesi myös veteraanien kansallisessa juhlatilaisuudessa, että veteraanimäärärahat tullaan saattamaan sille tasolle, että ne riittävät koko veteraanitarpeen ajan. Näin on juuri toimittu, ja tämä on hieno linjaus sekä eduskunnan toimesta että hallituksen toimesta, ja tästä voimme olla kaikki tietysti iloisia.

Se, että sosiaalidemokraatit sitten täytyttävät oman vastalauseensa ja lausumaehdotuksen, että "eduskunta edellyttää, että hallitus varaa riittävät määrärahat veteraanien kuntoutukseen ja kotiin vietäviin palveluihin ja arvioi jatkossa määrärahan tason todellisen tarpeen mukaan", on mielestäni aika absurdi esitys tilanteessa, jossa ollaan joko jälkijättöisiä tai sitten jo ajatellaan pitkälti tulevaisuuteen. Haluan nähdä tämän kuitenkin positiivisena mutta en kyllä jaksa ymmärtää, että vahvistetaan sitä, joka on todettu jo monellakin tapaa sekä eduskunnassa, hallituksessa että myös sitten sekä talousarvion että nyt käsitteillä olevan lisätalousarvion kautta. Tässä mielessä kyllä oma käsitykseni on, että ei ehkä kannattaisi joka palloa potkia maaliin ajatuksena, että kyllä se sinne sitten jollakin lailla mahdollisesti vierii.

Ennen kaikkea veteraanijärjestöt ovat olleet tyytyväisiä tämän vuoden tilanteeseen, nyt sitten lisätalousarvion lisäykseen, ensi vuoden linjaukseen siitä, että veteraanimäärärahat riittävät niin kuntoutuksen, kotiin vietävien palveluiden kuin muidenkin osalta, ja tämä on hieno asia. Ensimmäistä kertaa Suomen historiassa veteraanijärjestöt ovat todenneet, että nämä määrärahat ovat kohdallaan. Millä lailla aina voidaan arvioida, onko joku riittävä vai ei, tätä varten juuri hallitus on tehnyt oman linjauksensa niin, että lisätalousarviolla tai täydentävillä sitten asia hoidetaan siihen kuntoon, että nuo määrärahat eivät pääse loppumaan.

Monet kunnat ovat parantaneet, esimerkiksi kotikuntani Kuopion kaupunki on tehnyt erinomaista työtä nyt siinä, että veteraanien palveluihin on pystytty satsaamaan enemmän rahaa. Tämä on mahdollistunut sitä kautta, että yli 11 miljoonaa on palautunut myöskin veteraanimäärärahoja ja näin ollen niiden käyttö hoidetaan niin, että ne menevät sinne kohteisiin. Tämä on sekä Valtiokonttorilta että sosiaali- ja terveysministeriöltä oikeaa toimintaa, ja tähän suuntaan myös rintama-asiain neuvottelukunta on tätä asiaa vienyt koko ajan, että mahdollisimman joustavasti toimitaan niin, että ne määrärahat pystytään käyttämään ja ennen kaikkea veteraanit saavat sitten ne palvelut, mitä heille on tarkoitettu, eikä nyt ole kysymys yksistään edes tämän isänmaamme satavuotisjuhlavuodesta vaan ihan siitä tarpeesta, mitä meillä Suomessa veteraanien osalta on ja seuraavinakin vuosina tulee olemaan. Tarvehan tulee tietyllä lailla kasvamaan, koska veteraanien iän ja tarpeen mukaan, kuntoutustarpeen ja palveluiden tarpeen saatavuuden mukaan on yhä vaativampia tilanteita, ja näin ollen tuo määräraha pitää arvioida vuosittain aina sitten sitä taustaa vasten, minä verran sitten oikeasti tätä rahaa tarvitaan. Nyt ollaan menossa oikealla lailla eteenpäin, ja mielestäni tämä on kunniaksi koko suomalaiselle yhteiskunnalle. Tässä mielessä tämä sosiaalidemokraattien vastalause on kyllä mielestäni tällaista todellista pelin politiikkaa.

Herra puhemies! Toinen asia, johon haluan ottaa kantaa tässä, on tuo vasemmistoliiton tekemä vastalause. Minunkin on hyvin vaikea ymmärtää tätä nopeutettua lainanmaksua. Nyt kyllä sitten syödään siitä pöydästä, mihinkä ei ole vielä edes saatu sitä kakkua leivot-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

tua. Kyllä tämän kansakunnan kannalta meidän ensin pitäisi pystyä se varallisuus saamaan aikaan ja sitten sitä pystytään jakamaan. Ymmärrän toki tietysti, että on helppo sanoa, että kyllä raha riittää, kun sitä jossakin vain on, ja pistetään sitten jakoon, mutta se on kyllä vastuutonta politiikkaa, koska nyt jos syödään pöytä puhtaaksi, niin eikö vasemmistoliitossa teille tule mieleen, että se velka, mikä edelleenkin otetaan, on joskus maksettava ja sen maksavat sitten seuraavat sukupolvet? Se on sitä itsekkyyttä, jota tässä yhteiskunnassa ilmenee yllättävän paljon, ja se, että vasemmistoliitosta löytyy itsekkyyttä, on kyllä aika hämmästyttävä asia, koska kyllä meidän pitää pystyä myös velkaa vähentämään, taittamaan sitä, kuten hallituksen tavoitteena on. Mitä enemmän tätä tietä jatkettaisiin tuolla linjalla, se tarkoittaisi sitä, että Suomen velkaantuminen jatkuisi ja tulevat sukupolvet nämä meidän syömisemme sitten maksaisivat.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Otetaanpa pieni debatti.

18.13 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen surulinen tästä edustaja Rossin puheenvuorosta siltä osin, että hän ei näe sitä, millä tavalla hallitus syö meidän lapsiemme ja lastenlapsiemme tulevia mahdollisuuksia leikkaamalla koulutuksesta, leikkaamalla varhaiskasvatuksesta, kasvattamalla päiväkotiryhmiä, viemällä subjektiivisen päivähoito-oikeuden. Tämä on nimenomaan sitä tulevaisuudesta leikkaamista, mitä te teette. Ja miksi te tämän teette? Sen vuoksi, että annatte ahneuspäissänne tämän päivän aikuisille veronalennuksia: miljoonaperintöjen verotusta kevennetään, apteekkareille jaetaan mojovia veronalennuksia. Eikö tämä ole nimenomaan sitä ahneutta, että niille, joilla on jo valmiiksi kaikkein eniten, annetaan vielä lisää ja samaan aikaan leikkaamme meidän lapsiltamme? Tähän ahneuteen toivoisin, [Puhemies koputtaa] että te, edustaja Rossi, puuttuisitte.

18.14 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä niistä papereista puhuttiin, niin todettakoon nyt, että onneksi on ollut joskus ne oikeat paperit edessä, että saatiin viime kaudella muun muassa tehtyä sellaisia päätöksiä infran ja rakentamisen suhteen, että kasvu lähti liikkeelle todellakin jo silloin 2015.

Nyt se ydinkysymys, nyt se ydinkysymys: Nyt kun kasvu kiihtyy ja maailmalta tulee ve-toapua, niin sen kasvun on kuuluttava kaikille. Ja jos ei keskusta — viitataan esimerkiksi Hoskosen puheenvuoroon aiemmin — usko SDP:n papereita, niin kannattaisi uskoa asian-tuntijoiden papereita. Niitä siellä valtiovarainvaliokunnassa luetaan ja kerrotaan, kuinka tuhoisia ovat esimerkiksi koulutusleikkaukset. Ekonomistit sanovat näin, moni talousoppi-nut. Uskotteko niitä papereita? Uskoko hallitus edes omia papereitaan? Nimittäin halli-tuksen omissa esityksissä sanotaan, että esimerkiksi nämä Arhinmäen mainitsemat ante-liaat veronkevennykset parempiosaisille eivät edes lisää työllisyyttä.

18.15 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koulutusleik-kaukset on siitähän hyvä asia puhua, että kyllä Suomen tämän päivän vauraus hyvin pitkäl-le perustuu siihen, että aikoinaan koko vasemmiston ja keskustan — semmoisen keskus-tan, jota minäkin mielelläni vielä muistelen — poliittisen koalition toimesta rakennettiin järjestelmä, jossa myös köyhän perheen lapset pääsivät opintielle, jos niitä opinhaluja vain oli. Ja esimerkiksi Nokian nousu talousmahdiksi perustui siihen, että sillä oli hyvin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

koulutettua työvoimaa pienessä kansakunnassa, joka voitiin rekrytoida silloin, kun tarve tuli. Nämä kannattaisi muistaa.

Kun sanoin tuon esimerkin, kuinka jo nyt on nähtävissä, että vaikka on aivan liian paljon työttömiä, niin on myöskin työvoimapulaa, ja jos koulutusleikkaukset johtavat siihen, että työnantajien työvoiman tarpeeseen ei täsmäkoulutuksella, hyvällä peruskoulutuksella, ammatillisella koulutuksella, tutkimuksella ja tuotekehityksellä kyetä vastaamaan, niin sitten kun seuraava lama tulee — ja se tulee ihan varmasti — silloin me olemme [Puhemies koputtaa] paljon heikompia kestäämään sen.

18.16 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Mustajärvi, jos nyt ei tehtäisi näitä talouden korjauksia koko Suomessa tällä vaalikaudella, niin jossakin vaiheessa, kun se alamäki taas taloudessa tulee, sittenhän me vasta olisimmekin liemessä. Eli meidän on kyllä pystyttävä talouden korjaamisliike viemään aivan hallitusohjelman mukaisesti eteenpäin. Kun vasemmistoliitto ja sosiaalidemokraatitkin olivat hallituksessa tekemässä edellisellä kaudella koulutusleikkauksia, samasta asiastahan siinä oli myös kysymys, eli kuinka yhteiskunnassa pystytään säästämään menoista, tehostamaan toimintoja. Ja kyllä rakenteisiinkin tarvitaan uudistamista. Joku taisi kerran sanoa, että voi tätä käsien pesua. No, sitä näkyy.

Me kannamme kyllä vastuuta siitä, että työllisyyttä parannetaan, yhteiskunnan talouspohjaa parannetaan, ja sitä kautta. Emme ole ahneuspäissämme järjestämässä kellekään erilaisia veronalennuksia, mutta haluamme tukea suomalaista työtä, yritteliäisyyttä, niin että se on myös kannattavaa tässä yhteiskunnassa. Tässä mielessä tämä on kokonaisuus.

Ja mitä tulee, [Puhemies koputtaa] edustaja Viitanen, infraan, se alkoi Sipilän hallituksen kaudella.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan. — Täällä on osa vastauspuheenvuoron pyytäneistä ihan kohta varsinaisessa puheenvuorossa.

18.17 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Haluan vähän palata näihin aikaisempiin puheenvuoroihin, edustaja Rossin ja edustaja Kankaanniemen puheenvuoroihin.

Minä uskon puhuvani aika monenkin suulla sanoessani, että me kaikki arvostamme veteraanien tekemää työtä ja sen sukupolven tekemää työtä. [Markku Rossi: Hyvä!] Siitä meillä ei pitäisi olla erilaisia mielipiteitä, minä uskon näin. Ja tähän samaan henkeen: sosiaalidemokraattien tekemä muutosehdotushan on, niin kuin tässä joku edustaja aikaisemmin sanoi, sen saman hengen toteuttamista, joka on kirjattu meille yhteisiin tavoitteisiin. Tämä veteraanisukupolvi on poistumassa lähivuosina käytännössä kokonaisuutena, kaikki, ja nyt on viimeinen hetki huolehtia siitä, että ne rahat riittävät. Se on eduskunnan tahto, ja sosiaalidemokraatit osaltaan haluavat varmistaa, että se tahto myös toteutuu.

Ei pidä antaa liian ruusuista kuvaa veteraanien kotiin vietävien palveluiden ja kuntoutuksen tilasta viime vuosina. [Toimi Kankaanniemi pyytää vastauspuheenvuoroa] — Ei myöskään, edustaja Kankaanniemi, pidä unohtaa sitä, että viime vuonna lokakuussa te olitte hallituksessa, joka oli rintamamieseläkkeitten indeksejä leikkaamassa. — Tätä syntilistaa, erilaista syntilistaa vuosien ja vuosikymmenien aikana, on ihan varmasti kertynyt kaikille. Nyt ei ole syytä eikä myöskään veteraanien arvon mukaista käydä sellaista keskustelua, jossa osoitetaan toinen toisiamme, vaan hoitaa tämä kunniavelka tämän sukupolven toimesta, joka on kaikkein eniten kiitollisuudenvelassa heille, joilta itse kukin hallitus ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

kanaan ehkä on leikannut tai toiminut sitä pyhää tarkoitustaan vastaan erilaisten poliittisten syiden takia. Tämä ongelmahan olisi pitänyt korjata jo sotien jälkeen ja viimeistään siellä 60-, 70-, 80-luvuilla, jolloin meidän veteraanimme olivat viisi—kuusikymppisiä keski-ikäisiä miehiä ja vielä varsin hyvässä kunnossa.

18.19 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! Täällä muisteltiin Ahon hallitusta, ja puhemiehen kanssa olimme siinä hallituksessa, ja kyllä me varmasti molemmat olemme selkeä suorana vieläkin siitä, että sinä aikana nostettiin Suomi täydellisestä katastrofista, joka oli itse asiassa askeleen päässä. [Markku Rossi: Ja lisättiin veteraanien rahoja myös silloin!] Monta kertaa oli tilanne se, että valtio ei enää ollut saamassa sitä velkaa, jolla olisi yhteiskunnan perustoimintoja pidetty pystyssä, mutta teimme kovia päätöksiä, todella vaikeita päätöksiä, ja mikä oli tulos? Kaikki tietävät.

Viime vaalikauden jäljiltä Suomi oli ei ehkä yhtä pahassa tilanteessa mutta erittäin pahassa tilanteessa. Työttömyys kasvoi, velka kasvoi, kuntien velka kasvoi. Kaikki nämä keskeiset luvut, viennin ja talouden luvut, olivat punaisella, ja siihen oli pakko reagoida. Perussuomalaiset olivat keväällä 2015 valmiita ottamaan vastuun, ja sinä aikana, kun olimme mekin hallituksessa, toteutettiin kipeät päätökset, ne on toteutettu. Nyt ollaan siinä tilanteessa, että meillä on yli miljardi tuloja, joita ei osattu vuosi sitten arvioida tänä vuonna olevan. Hieno homma. Siitä voitaisiin pieni osa käyttää näihin polttaviin tarpeisiin, mutta hallitus nyt valitettavasti nykykokoonpanollaan ei siihen ole ollut valmis vaan maksaa koko summalla lainaa tai jättää lainaa ottamatta vastaavan summan. No, se on arvovalinta. Meillä olisi varmasti tänä päivänä hiukan toisenlainen linja, mutta se siitä.

Mikä oli sitten kiky-sopimuksen vaikutus, niin siitä voimme tietysti käydä loputonta keskustelua. Sosiaalidemokraatitkin hyväksyivät kiky-sopimuksen ja nyt sitä arvostelevat. Se on myöhäisherännäisyyttä niin kuin tässä veteraaniasiassakin heillä, mutta se suotakoon. Minä uskon, että kiky-sopimuksella, vaikka sillä ei materiaalisesti ehkä ollut suurta merkitystä, oli valtavan suuri merkitys sen tähden, että se osoitti, että suomalaisessa yhteiskunnassa voidaan sopia asioita, viedä sopien eteenpäin, ja on säilytetty työrauha, ja toivottavasti se säilyy myös jatkossa. Se on ollut yrityksille luottamuksenosoitus ja mahdollisuus toimia tulevaisuutta ajatellen.

Arvoisa puhemies! Sitten tästä veteraaniasiasta vielä muutama sana. Meillä oli kunta- ja terveysjaostossa kuultavana luonnollisesti veteraanijärjestöt, ja ministeri Matti Louekoski Rintamaveteraaniliiton puheenjohtajana käytti puheenvuoron, hän, joka muuten 90-luvun alkuvuosina oli äärettömän tärkeä sosiaalidemokraattisen eduskuntaryhmän voimahahmo, jonka tuella saatiin asioita vietyä silloin rakentavasti eteenpäin, kun oli toisenlaisiakin ajatuksia siinä ryhmässä. Siitä hänelle kiitos vielä näin jälkikäteen. Mutta hän esitti erittäin lämpimät kiitokset eduskunnalle, jaostolle, valiokunnalle ja hallitukselle siitä, että nyt veteraanien määrärahat ja lupaukset ovat siinä mallissa, että enää ei rahojen puutteen takia veteraanien pitäisi jäädä vaille avopalveluita, joiden varassa he käytännössä nyt ovat, kun ovat niin iäkkäitä. [Markku Rossi: Näin oli!] Näin sitten niihin kiitoksiin yhtyivät myös toiminnanjohtaja Markku Seppä ja Sotainvalidien Veljesliitosta pääsihteeri Seppo Savolainen, ja se oli yksimielinen kanta heillä, että asia on kunnossa. Me kuitenkin kirjoitimme mietintöpohjaan sen, mitä täällä on esitetty ja mikä löytyy täältä mietinnön tekstistä toisena kappaleena tässä Veteraanien tukeminen -osassa, eli uusimme sen lausuman, jonka jaosto teki, valmisteli, viime syksynä, jonka valtiovarainvaliokunta yksimielisesti hyväksyi ja jonka joulukuussa koko eduskunta yksimielisesti hyväksyi. Siinä on tämä linjaus,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

että hallitus velvoitettiin seuraamaan, että rahat riittävät ja yksikään veteraani ei jää palveluja vaille. Tällä perusteella, kun sitten on ilmennyt tämän vuoden aikana, että vaikka viime syksynä lisättiin tälle vuodelle 20 miljoonaa euroa, niin se ei ole riittävä määrä tarpeeseen nähden, kun kunnilta on kyselty tarpeitten määrää, hallitus sitten tuon ponnien mukaisesti on toiminut ja esitti tässä lisätalousarviossa 11,6:ta miljoonaa lisää eli noin 53:a miljoonaa kaiken kaikkiaan tälle vuodelle. Näin ollen tästä kiitos tuli, ja voin sen tässä jaoston puheenjohtajana välittää koko eduskunnalle, eli nämä järjestöjen kiitokset ovat harvinaisia, mutta nyt ne ovat selkeät. [Markku Rossi: Reilua puhetta!]

Siitä huolimatta, että näin on tänä vuonna, niin ministeri Louekoski kuin muutkin ja myös kirjallisessa lausunnossaan toteavat, että ensi vuosi on ongelmallinen. Hallitus on valitettavasti — en tiedä, johtuuko siitä, että perussuomalaiset eivät enää ole hallituksessa, vai mistä johtuu — nyt leikannut aivan kohtuuttomasti ensi vuoden määrärahaa. Siinä suhteessa tietysti tämä vasemmisto-opposition lausuma, jos se kohdistuu sinne — emme oikein tiedä, mihin se kohdistuu, tähän vuoteen sillä ei ole merkitystä mutta ensi vuoteen — silloin on paikallaan, ja asia on sinänsä tärkeä.

Ensi vuoden budjettiesityksen määrärahaa on leikattu veteraanien määrän alenemisesta johtuen 20 prosentilla, ja se on raju leikkaus varsinkin siihen nähden, että nyt lisätään 11,6 miljoonaa ja sitten ensi vuodelta on nykybudjettiin nähden — ilman tätä — leikattu, eli se ei riitä. Järjestöjen mukaan sinne pitäisi panna 20 miljoonaa lisää. Tästä on nyt sitten tietysti kyse, kun käymme paraikaa jaostossa ja valiokunnassa ensi vuoden budjettiesitystä läpi, ja toivon ja vetoan, että niin jaosto, valtiovarainvaliokunta kuin koko eduskuntakin tämän vastuun kantaa, jota hallitus nyt ei ole tähän mennessä kantanut.

Tosin on sanottava, että sosiaali- ja terveysministeriön virkamies, jota kuulumme jaostossa, lupasi, että jo mahdollisesti budjetin täydennysesityksessä kuukauden kuluttua suunnitelleen hallitus saattaa esittää, toivottavasti esittää, ainakin ministeriö varmaankin esittää — toivottavasti ei ministeri Orpon punakynä käy — lisäystä arviolta ehkä 7 miljoonaa. Se ei ole riittävä, mutta tietysti on tämä järjestelmä sellainen, että vuoden mittaan nähdään, paljonko kunnat sitä rahaa käyttävät, mikä on se todellinen tarve. Toisaalta, niin kuin tuossa edellisessä puheenvuorossa totesin, järjestelmässä on sellainen malli, että kunnat saavat tietyn potin. Osa kunnista ei käytä kaikkea, ja silloin se palautuu, ja se palautuu vasta — ne ilmoittavat, että palautuu — niin myöhään vuoden loppupuolella, että sitä ei enää sen vuoden puolella välttämättä ehditä käyttämään. Tätä kautta ajatellen määrärahat saattavat ensi vuodelle olla hieman paremmassa mallissa kuin mitä budjettikirja sanoo, mutta tätä on kuitenkin syytä seurata.

Arvoisa puhemies! Meillä ei ole edustaja Vähämäen kanssa vastalauseessa allekirjoitusta, mutta niin kuin aikaisemmin sanoin, asia on tärkeä ja hyvä sinänsä. Vaikka se on täysin yksiselitteisesti hallitusta velvoittavalla ponnella vuosi sitten kirjattu, niin menköön nyt se, että velvoitetaan hallitusta vieläkin tarkemmin seuraamaan riittävyttä ja huolehtimaan tästä kunniavelasta, joka olisi pitänyt hoitaa jo 60—70-luvulla mutta on nyt hoidossa, ja kiitos siitä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän tästä vastauspuheenvuoron juuri tämän asian käsitelleen jaoston jäsenelle, edustaja Rossille.

18.29 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Kankaanniemelle reilusta puheenvuorosta, nimenomaan kunta- ja terveysjaoston puheen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

johtajana ja tietysti myös nykyisen oppositioryhmän, perussuomalaisten, jäsenenäkin. [Timo Kalli: Loppu oli hiukan epävarma!]

Joka tapauksessa haluan vain tähän todeta sen, että totta kai mekin yhdymme siihen, että seuraamme hallituksen budjettiesityksiä, mutta koko esityshän on rakentunut juuri sille, että nämä määrärahat tulevat riittämään. Nämä ovat tietyllä lailla arviomäärärahoja — kuntoutuksen suhteen siinä on tiettyjä epävarmuustekijöitä tarpeen mukaan, veteraanien lukumäärä ratkaisee hyvin pitkälti myös tämän — ja sitä mukaa hallitus tuo sitten lisätalousarvioita tai täydentäviä esityksiä, jotta nuo määrärahat eivät pääse loppumaan kesken. Tässä suhteessa kyllä me olemme tekemässä sitä yhteistä maalia, ja yhdytään siihen iloon, että olemme päässeet tälle uralle. Mutta siitä sitten erikseen kiistellään, mikä oli tämä sosiaalidemokraattien vastalause — että oikein laitetaan vastalause hankkeeseen ja asiaan, joka kerrankin on mielestäni erinomaisessa hoidossa.

18.30 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tämä lisätalousarvio on siltä osin varsin positiivinen, että lainanotto hidastuu miljardilla eurolla aiemmin kaavaillusta. Sipilän alkuperäisen hallituksen tekemät tuloveron alennukset, jotka ovat kohdistuneet pitkälti pieni- ja keskituloihin, ovat johtaneet omalta osaltaan verokertymän huomattavaan nousuun. Tuloveron alennukset ovat johtaneet käteenjäävien tulojen nousuun, mikä on edesauttanut työllisyyden kohenemista, ei tietenkään ainoana tekijänä mutta kuitenkin osana sitä. Taloudellisen tilanteen ja yksityisen kulutuksen kasvun myötä arvonlisäverotuottojen arvioidaan lisääntyvän peräti 158 miljoonaa euroa tässä lisätalousarviossa, ja ensimmäinen lisätalousarvio jo kasvatti niitä hieman enemmänkin jopa. Samoin autoveron tuotto nousee 32 miljoonaa euroa. Nämä ovat erittäin hyviä merkkejä sekä valtiontalouden että tulevan talous- ja työllisyyskehityksemme kannalta, ja samalla tiellä kannattaakin ehdottomasti jatkaa.

Jatkon kannalta, että saadaan nämä talouden pyörät pyörimään edelleen kiihtyvällä tahdilla ja pidettyä työllistymisen edellytykset kunnossa varsinkin matalapalkka-aloilla, tulisi hallituksen vielä pohtia uudelleen sitä, onko ensi vuoden budjettiin kaavailtuja tuloveroasteikkoja syytä muokata pieni- ja keskituloisia selkeämmin suosiviksi. Paitsi palkansaaajia, tämä koskee erityisesti eläkeläisten verotukseen esitettyjä muutoksia. 1 600 euron kuukausieläkettä saava hyötyisi esitetyistä veromuutoksista 10 euroa vuodessa, 10 000 euron kuukausieläkettä saava peräti 480 euroa, ja se on jopa enemmän kuin vastaavaa palkkatulosaavan tuloveron alennus. Tältä osin hallituksen on todellakin syytä arvioida vielä tuloveroesitystään uudelleen.

Arvoisa puhemies! Tähän aivan lopuksi: kuten edustaja Kankaanniemi äsken totesi, veteraaneille kuuluu kaikki heidän tarvitsemansa tuki myös ensi vuonna. [Puhemies koputtaa]

Kiitän aivan lopuksi edustaja Heinosta siitä, että hän tuki edustaja Elomaan tekemää aloitetta veteraanien haitta-asteen poistamisesta.

18.32 Paavo Arhinmäki vas: Arvoisa herra puhemies! Varmasti kaikki tässä salissa ovat tyytyväisiä siitä, että tällä lisätalousarviolla laitetaan veteraanien kuntoutusta kuntoon. Itsekin olen kahden sotaveteraanin lapsenlapsi.

Mutta samaan aikaan toinen puoli tässä on todella se, kun talous on lähtenyt kasvamaan ja on tämä reilun miljardin euron mahdollisuus miettiä, lyhennetäänkö sillä suoraan velkaa vai tehdäänkö sillä joltain osin myös hyvinvointivelkaa pienentäviä panostuksia. Sen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

vuoksi on tärkeätä, että tässä käydään yleisemminkin keskustelua siitä, mitä ovat ne kohdat, joihin pitäisi panostaa tällaisessa tilanteessa. Kun puhumme paljon lapsistamme ja lapsenlapsistamme, niin mitkä ovat ne leikkaukset, joilla luomme nimenomaan sitä hyvinvointivelkaa ja koulutusvelkaa meidän lapsillemme ja lapsenlapsillemme, ja onko meillä oikeus siihen?

Edustaja Rossi omassa puheenvuorossaan totesi, että edellinen Kataisen hallitus, erityisesti Stubbin hallitus, leikkasi koulutuksesta, ja tämä pitää paikkansa. Se on riidaton fakta. Mutta se, mikä on myös kai riidaton fakta, on se, että juuri tämän vuoksi ennen viime eduskuntavaaleja jokainen eduskuntapuolue sanoi, että koulutuksesta on leikattu jo liikaa, enempää ei leikata.

Olen itse ollut paikalla silloin puolueen puheenjohtajana niissä paneeleissa ja niissä keskusteluissa, joissa jokainen eduskuntapuolue antoi tämän koulutuslupauksen. Mutta mitä vaalien jälkeen tapahtui tälle koulutuslupaukselle? Siitä tuli koulutuspetos. Ministeri Grahn-Laasosen johdolla on tehty ennätysuuret leikkaukset koulutuspuolelle, ja tästä tulee nimenomaan se kysymys, mihin vasemmiston vastalauseessa oleva lausuma viittaa.

Tilanteessa, jossa talous lähtee paranemaan, tilanteessa, jossa pääministeri on sanonut, että kasvu kuuluu kaikille, osasta sitä pelivaraa, joka nyt on tullut suhteessa tämän vuoden budjettiin, pitäisi nimenomaan löytää ei pelkästään taloudellisen velan lyhentämistä vaan myös hyvinvointivelan lyhentämistä, ja tässä kysymys on erityisesti meidän lapsistamme ja lapsenlapsistamme, koulutuksesta, varhaiskasvatuksesta. Siinä mielessä nyt olisi todella ollut tässä lisätalousarviossa paikka lunastaa niitä lupauksia, joita annettiin ennen vaaleja, tai pikemminkin edes joiltain osin ottaa takaisin sitä koulutuspetosta, joka vaalien jälkeen tehtiin.

Arvoisa herra puhemies! Tässä tilanteessa, kun keskustelemme lisätalousarviosta ja siitä, että kasvun myötä meillä on ennakoitua enemmän verotuloja, on syytä ja tärkeää puhua talouden isosta kokonaiskuvasta.

Nyt tällä hetkellä käydään palkkaneuvotteluja. Pääministerikin on sanonut, että nollalinja olisi epäoikeudenmukainen, ja siitä olen samaa mieltä pääministerin kanssa. Nyt pitää miettiä sitä, mikä on viime vuosina ollut palkkalinja ja mitä mahdollisuuksia on. Jos ajattelemme sitä, miten valtio on tullut ja me kaikki veronmaksajat olemme tulleet yrityksiä vastaan, lista on pitkä: Kela-maksun poisto, noin miljardi euroa; yhteisöveron alentaminen, noin 800 miljoonaa euroa, ehkä miljardi, kun laskee sen kokonaisuudessaan. Ja nyt kiky-sopimuksessa, kun siirretään työntekijöiden maksettavaksi aikaisempia työnantajien maksuja, puhutaan noin 2 miljardin euron potista. Tästä syystä, kun nämä siirrettiin ja kun ne ovat verovähennyskelpoisia maksuja, hallitus omalta osaltaan painostaen ajoi läpi sen, että nimenomaan julkisella puolella pitää tehdä palkkoihin säästöä, ja tätä kautta tehtiin tämä lomararahaleikkaus.

Tällä lomararahaleikkauksella haettiin julkiseen talouteen sitä liikkumatilaa, jolla pystyttiin antamaan nämä veronalennukset, joilla pyritään huolehtimaan siitä, että kokonaisverotus ei kiristyisi. Tämä merkitsee sitä, että yksityisen puolen työntekijöiden ostovoima pysyy jokseenkin nykyisenä. Sen sijaan julkisella puolella, jolla lomarahoja leikataan, ostovoima heikkenee. Pitää huomioida se, että kun puhutaan, että käteenjäävät tulot eivät välttämättä heikkene, niin kun huomioidaan hintojen nousu, niin ostovoimahan on se oleellinen sekä kansantalouden näkökulmasta että ihmisten näkökulmasta, ja se nimenomaan julkisen puolen työntekijöillä heikkenee.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

Nyt kun meillä on mahdollisuus toimia ja sitten voidaan samalla arvioida, mitä meidän kilpailijamaamme tekevät — Ruotsi ja Saksa yleensä mainitaan — itse asiassa Ruotsissa ja Saksassa palkat olivat jo ennen tätä pitkää äärimaltillisten ja nollasopimusten kautta ja sitten sen jälkeen vielä kiky-sopimusta itse asiassa valmiiksi jo korkeampia ja työvuosi oli lyhyempi. Meillä on koko ajan kasvanut tämä ero näihin meidän kilpailijamaihimme, ja kuten ollaan kuultu, nämä sopimukset, joita Ruotsissa ja Saksassa tehdään, kasvavat entisestään. Tässä tilanteessa, kun meillä talous kasvaa, yritykset ovat jakaneet ennätysuuria osinkoja eli niillä menee hyvin, olisi kohtuullista, vähintäänkin kohtuullista, että palkansaajat saavat tästä kasvusta oman osuutensa ja myös pienituloiset, eläkeläiset, työttömät, opiskelijat, joilta on leikattu. On itse asiassa erikoinen tilanne, että kun muualla maailmassa talous kasvaa, yrityksillä menee hyvin, yritykset tekevät voittoja, totta kai työntekijät saavat siitä oman osansa palkankorotuksilla, niin mitä Suomessa tehdään: meillä tämä talouden kasvu maksetaan veronalennuksilla, se, mitä annetaan työntekijöille, ei palkankorotuksilla. [Markku Rossi: Työllisyys paranee!]

Tämä on oleellinen kysymys erityisesti siitä näkökulmasta, kun tällä kiky-sopimuksella leikattiin julkisen puolen ostovoimaa, leikattiin naisvaltaisilta, pienituloisilta aloilta 30 prosenttia pois lomarahoista, mikä tämän vaikutus on tasa-arvoon ja matalapalkkaan. Tavoitehan meillä on pitkään ollut se, että näissä keskitetyissä sopimuksissa olisi tasa-arvoeriä ja olisi matalapalkkaeriä. Jos ajatellaan sitä tavoitetta, jossa pyritään siihen, että lähestytään sukupuolten välistä tasa-arvoa palkkakysymyksissä — edelleen naisten palkat ovat monista eri syistä, johtuen aloista mutta myös selittämättömistä syistä, alempia kuin miesten palkat — niin kun leikkaukset, joita hallitus on ollut kätilöimässä lomarahoihin, leikkaavat nimenomaan naisvaltaisilta ja pienipalkkaisilta aloilta, niin tähän johtaa tilanteeseen, jossa palkkaero naisten ja miesten välillä kasvaa, ei kapene.

Täytyy sanoa, että olen ollut aikoinaan tasa-arvoministerinä, ollut tekemässä näitä tasa-arvo-, palkkapolitiikkaohjelmia ja vienyt niitä eteenpäin ja olen ollut pettynyt siihen, mitkä ovat olleet omat saavutukset, mitkä ovat olleet hallituksen saavutukset ja miten yhteiskunnassa on edetty. Otettiin pieniä askelia eteenpäin mutta ei ollenkaan niin suuria kuin olisi toivottu. Mutta nyt tämä ongelma tässä kilpailukyky-sopimuksessa ei ole vain se, että se on epätasa-arvoinen noin laajasti eri työntekijöiden välillä, vaan ennen muuta sen vuoksi, että se luo myös tasa-arvoon eriarvoisuutta. Nimenomaan naiset ovat siinä niitä, jotka joutuvat maksamaan.

Tämä olisi, arvoisa puhemies, korjattavissa oleva virhe. Nyt kun meillä on pelivaraa, kun tämä lomarahojen leikkaushan tehtiin ennen muuta sen vuoksi, että pystyttiin näitä veronalennuksia rahoittamaan sillä, niin nyt hallitus voisi halutessaan ohjata kunnille ja julkiselle puolelle sellaisia varoja, että nämä pystyttäisiin korvaamaan. Itse esimerkiksi Helsingin kaupungin tasolla olen esittänyt paikallista sopimista. Tein ponsiesityksen, että ryhdyttäisiin neuvottelemaan paikallisesti siitä, että vastaavalla määrällä kuin lomarahaleikkaus leikkaa palkkoja Helsingin kaupunki voisi paikallisesti nostaa palkkoja, jolloin tämä lomarahaleikkaus saataisiin kumottua. Siihen tuli taakse lähes puolet valtuutetuista, mutta valitettavasti kolme ääntä jäi uupumaan, että ponsi olisi mennyt läpi. Kyllä tässä nyt on sellaisia elementtejä, joilla pitää hakea tasa-arvoa ja sitä, että palkansaajia kohdellaan yhdenvertaisesti.

18.42 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Täällä on käyty hyvää keskustelua ja vilkasta keskustelua, ja tuossa edustaja Kankaanniemi piti hyvän historiikin. Minäkin nuorena,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

nuorempana — en nuorena mutta nuorempana virkaiältäni — täällä eduskunnassa mielelläni kuuntelen vanhempien kertomuksia, miten nämä asiat ovat menneet.

Olen samaa mieltä siitä — kun edustaja Kankaanniemi totesi ja myös monet muut, Arhinmäki ja täällä SDP:stä — että lääkekorvausten, koulutuksen ja monen muun leikkaukset ovat olleet rajuja. Mutta kuitenkin toivoisin, että me tekisimme ne sillä tavalla, että me katsoisimme ensi vuoden budjetista, mistä me mielellään kompensoisimme, että me emme palauttaisi niitä leikkauksia takaisinpäin ihmisille vaan katsoisimme muita kohteita.

Kun nyt täällä vielä käytiin läpi tätä pontta, minkä edustaja Kari Uotila vasemmistosta on tehnyt, niin kun tässä lukee "nopeutetun lainanmaksun sijaan", niin tähän on nyt tässä vähän erheellisesti, eikä niin vähänkään, eli todellakin me otamme vähemmän lainaa, ei meillä ollut mikään nopeutettu lainanmaksu tietääkseni menossa. Tässä annetaan väärä kuva, ihmiset menevät muutenkin helposti sekaisin. Sitten jos ei lähde mukaan kaikkiin ponsiin, niin sitten tulee hirveä haloo, ja se johtuu juuri tästä, kun tehdään tavallaan, joko tahallaan tai vahingossa, epäselviä lauseita tänne ponsiin. Ja kun tämä kerran on ollut täällä meidän eduskunnan tahtotilana, niin kyllä minä voin kannattaa ajatuksia, että me otamme huomioon pienempituloiset ja keskituloiset, mutta tätä pontta minä en nyt oikein... Minä tässä vielä yön yli mietin, mutta kyllä minusta tuntuu, että tämä on vähän harhaanjohtava, ei tässä nyt ole ehkä ihan reilu peli meneillään.

Tästä syystä tänään perussuomalaiset ottivat ryhmäpuheenvuorossaan esille maahanmuuton kustannukset. Tämä on yksi seikka: meillä ei ole tietoa edes, mitä se maksaa. Me täällä olemme puhuneet nyt aika pienistäkin summista, nipistämme sieltä, nipistämme täältä, ja meillä ei silti ole tietoa maahanmuuton kustannuksista. Se sovittiin hallitusohjelmassa, että se tehdään, se on kestänyt jo reilu kaksi vuotta. Nyt ei voi olla enää kiinni siitä, ettei tietoa saada, vaan kyllä siinä nyt on takana se, ettei haluta tuoda niitä summia esille. Jos meillä olisi avoimesti niitä summia esillä, me voisimme katsoa, mistä sieltä voi nipistää. Kun perussuomalaiset esimerkiksi katsoivat ensi vuoden budjettiesitystä, niin siellä ovat näitten vastaanottokeskusten yksikköpaikkakustannukset nousseet. Siis miten sekin voi olla mahdollista? Kun ei tarkastella niitä, niin on vähän niin kuin piikki auki siellä — että no, se on nyt vähän kiusallista ja ettei vaan nyt tulisi mitään ja ovathan maahanmuuton ongelmatkin nyt vähentyneet, ja tämäntyyppistä keskustelua. Kaikkialla muualla me todella tarkkaan vaadimme asiantuntijakuulemiset, dataa, prosentteja. Minä en ymmärrä, mitä kiusallista siinä on, että tiedetään, mihin meidän rahamme menevät. Minä en saanut ministeriltä vastausta, ja edustaja Hakkarainen perussuomalaisista ei saanut vastausta — me emme saaneet tänään vastausta, milloin se on tulossa. Mutta en tiedä sitten, minusta on jotenkin hyvinkin mielenkiintoista, että ei voida vastata kysymyksiin.

Mitä sitten tulee veteraanirahaan, kuten edustaja Kankaanniemi kertoi, tästä ollaan huolehtimassa. Jotta tämä eduskunnan aikaisemmin antama yhteinen lausuma pysyisi voimassa, minusta tämä on ihan hyvä ja kannatettava siinä mielessä, mutta tietysti tämänkin huonona puolena — jos nyt jotain huonoa haluaa tästä etsiä — on se, että tämä on vain otettu nytten SDP-puolueen keksinnöksi, vaikka tämä on ihan oikeasti ollut aikaisemmin jo koko hallituksen tahtotila. Sillä lailla välillä itsekkin — täällä eduskunnassa tosin vasta kaksi vuotta olleena — jotenkin jaksaa sitä hurskastelun määrää jollain lailla ihmetellä. Eivät katsojat, ihmiset, ole sillä lailla hölmöjä, että eivät mitään muistaisi siitä, mitä on joku joskus tehnyt.

Sitten on hieno asia — en tiedä, miten kokoomuksen eduskuntaryhmä muuten suhtautuu — että teiltä kokoomuksesta on tullut tukea tälle perussuomalaisten Elomaan ehdotuk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

selle siitä haitta-asteen poistosta, ainakin edustaja Heinonen sanoi kannattavansa sitä. En tiedä nyt, onko hän allekirjoittanut sitten tämän lakialoitteen, joka on kiertänyt täällä. Se olisi kyllä hieno asia, koska jos me lähdemme siitä, että loput sotiemme veteraanit saisivat ilman hankaluuksia kaiken tuen ja avun, niin tämä haitta-asteen poisto olisi yksi asia, ja toivon, että kokoomus sen vielä huomioi. Niin kuin täällä moni sanoi, tämä asia olisi pitänyt hoitaa jo silloin 60—80-luvuilla. No, minä synnyin 68, minä olin silloin ihan pieni, ja perussuomalaiset tulivat isolla rytinällä eduskuntaan 2011. Siinä mielessä olisi ollut ihan mukava, että tämä olisi hoidettu joskus aikoinaan kuntoon. Jotenkin välillä täällä eduskunnassa odotetaan, että aika hoitaa.

Minusta myös perussuomalaisten edustaja Savio otti hyvin esille tämän verotaulukon, mitä pyytäisin vielä myös hallituspuolueiden eduskuntaryhmiä tarkastelemaan. Kun katselee erityisesti eläketuloja, niin täällä mitä suuremmaksi menevät tulot, sitä suurempi on se alennus veroista, elikkä niin kuin edustaja Savio tuossa oli ansiokkaasti laskenut, 1 600 euron tuloilla tulee 10 euroa vuodessa ja 10 000 euron tuloilla 480 euroa vuodessa maksaa vähemmän veroja. Sitten kun samaan aikaan menot vain kasvavat ja meillä on nämä indeksileikkurit eläkkeissä, niin ei tarvitse olla mikään ruudinkeksijä, kun ymmärtää, että se pieni- ja keskituloinen on tosi pulassa.

Meillä olivat kaikki eduskuntaryhmien puheenjohtajat muutama viikko sitten, taisi olla, eläkeläisten Eetu ry:tä vastaanottamassa, ja he jättivät tämmöisen vetoamuksen, ja minulle jäi hyvin mieleen, kun siinä lopussa eräs herra sanoi, että kun ne menot koko ajan kasvaa, mutta kun ne tulot ei kasva. Jokainen ymmärtää, että eläkeläisen tulot eivät kasva samalla lailla kuin meillä työssäkävillä, joilla voi olla mahdollisuus vaikka mennä toiseen työhön tai jotenkin ansaita enemmän. Mutta menot kasvavat koko ajan: nyt kiinteistöveroja suunnitellaan nostettavaksi ja öljylasku saattaa nousta. Esimerkiksi Omakotiliitto oli laskenut, että 45 euroa nousisi vuodessa öljylasku. Se voi tuntua monesta pieneltä, mutta jos tämmöinen pienituloinen saa 10 euroa lisää veronkevennyksestä mutta 45 euroa lisää öljylaskua ja heillä ei ole varaa ja mahdollisuuksia tehdä mitään lämmitysjärjestelmämuutoksia, niin se tekee miinus 35 euroa, ja se on oikeasti tosi iso asia monille. Olen muutaman kerran Hyvinkäällä kaupassa ollessani nähnyt vanhempia ihmisiä, ja kun he ottavat ne kolikot siitä ja laskevat niitä viimeisiä, niin kyllä siitä kaikille paha mieli tulee varmasti.

En epäile ollenkaan, etteikö hallitus tätä ymmärrä, mutta haluaisin, että se näkyisi näissä luvuissa. Että painottakaa tätä toisella tavalla. Jos on tosiaan 10 000 euron eläketulot, niin kyllä heille olisi voinut vaikka jättää sen veronalennuksen tekemättä ja kohdistaa sen sinne pieni- ja keskituloihin — ihan niin kuin oikeasti, koska kyllä se hätä on siellä suuri. Meillä on paljon eläkeläisiä ja omat vanhemmat ja isovanhemmat. Toivon vielä, että harkitsette, koska aikaahan on. Eihän se vaadi kuin teidän yhteisen tahtotilan ja hallituksen esityksen — kyllä me tuemme täällä.

18.51 Markku Rossi kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä veteraanikysymys näyttää olevan meille suomalaisille aika vaikea. Edustaja Meri tuossa totesi, että vuonna 1968 olisi tullut hoitaa veteraanasiat kuntoon. Sotaveteraani-isäni jaksoi yli 90-vuotiaaksi elää, ja hän eli normaalin elämän. Suurin osa suomalaisista veteraaneista on voinut elää aivan normaalin elämän. Invalideille on annettu invalideille kuuluvaa tukea, veteraanit ovat saaneet omaa tukea — ja nyt tietysti tarve korostuu iän myötä. Siitäkin mantrasta, että asia olisi pitänyt hoitaa jollakin lailla kuntoon, joutuu kysymään, että mitä se sitten suomeksi tarkoiti-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

taa. Ainahan on myös meidän sosiaaliturvassamme aukkoja. Aina on myös normaalin sosiaaliturvan kautta tilanteita, että ei ole voitu kaikille riittävästi tukea antaa.

Edustaja Kari sosiaalidemokraateista käytti tuossa aiemmin hyvän puheenvuoron, jonka perusteella itse asiassa pyysin tämän puheenvuoron. Minusta hän lähestyi juuri oikealla näkökulmalla tätä asiaa. Luulen, että sitä vastoin tämä sosiaalidemokraattien vastalause on kyllä vähän kuin vahingossa tehty, ikään kuin luullen, että tämä asia ei ole kunnossa. Mutta hyvä näin, olkaamme iloisia ja kilvoitelkaamme, jos nyt haluamme kilvoitella siitä, kuka on mitään tehnyt. Minä luulen, että veteraanit, jotka seuraavat maailman menoa — hyvin monet vielä elossa olevista veteraaneista — hymyilevät tälle meidän keskustelullemme. He tietävät kyllä, mistä on ollut kysymys, mutta se, että se henkinen tuki tuolla 60—70-luvuilla jäi vajaaksi, on ollut ehkä se kaikkein pahin puute, ei niinkään se taloudellinen tilanne, josta tässä helposti puhutaan.

Herra puhemies! Kun näyttää tulevan 2 minuuttia täyteen, niin siirrynpä pönttöön, korjaan, puhujakorokkeelle. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Niin, arvoisa puhemies, en niinkään tästä veteraaniasiasta, se on ihan hyvän suuntaan menossa, ja kilvoitelkaamme kaikki asian puolesta niin kauan kuin meillä on siinä asiassa tehtävää. Mutta tämä talouspolitiikka. Edustaja Arhinmäki tuossa aiemmin puhui ostovoimasta ja verohelpotuksista. Hallitushan on toiminut juuri näin. Kilpailukyvyyn parantamisen yksi keskeinen näkökulma on ollut se, mikä tosin jäi, vähän pelkistetyksi sanottuna, nyt niiden kahden kättilön varaan. Julkinen sektori otti siitä isomman osan. Mutta verohelpotukset ja yhteiskunnan verotuksessa vastaantulo ovat kompensoineet käytännössä nämä menetykset. Tämä on iso asia, jossa on siirretty sitten myös se tuki tavallaan yhteiskunnan kustantamana sinne ostovoiman puolelle. Tämän mekanismin ymmärtämisessä on joko väärinymmärrystä tai tahallaan väärinymmärrystä. Kaiken kaikkiaan lähtökohtahan on meillä se, että yhteiskunta pystyy toimimaan ja me pystymme kulutusta, myös ostovoimaa parantamaan tässä vaikeassa taloudellisessa tilanteessa. Nyt ollaan sitten valmiina reittaamaan se tuleva kasvukin, joka on orastamassa ja päässyt alkamaankin, sanomalla, että nyt pitäisi pystyä heti antamaan takaisin kaikki se, mitä on kenties edellisellä hallituskaudella ja tällä hallituskaudella jouduttu leikkaamaan muun muassa koulutuksesta, tutkimuksesta, kehittämistyöstä ja sitä puolta vähentämään — nyt se pitäisi heti palauttaa sinne takaisin. Ei se vain näin nopeasti mene. Valtiontaloudessa täytyy tarkastella pidemmän päälle, ja kyllä Sipilän hallituksen koko talouspolitiikan linja on lähtenyt juuri siitä, että rakenteita pitää uudistaa, me joudumme myös säästämään ja me joudumme katsomaan, miten me saamme yhteiskunnan toimintoja tehostettua ja miten me pärjäämme sitten vielä huonompina vuosina. Ja tätä varten me tarvitsemme kyllä toivon mukaan hyviä puskureita. Meillä on se 110 miljardia ensi vuonna valtionvelkaa, ja se vain on suuri määrä, joka jonkun on joskus myös maksettava. Eli se talouspolitiikan näkökulma, että nyt sitten lähdetäisiin tätä orastavaa kasvua ikään kuin jakamaan täältä eduskunnan päätöksillä, on kyllä virheellinen ja johtaisi ilman muuta Suomen kannalta huonoihin lopputuloksiin.

Kun verrataan Ruotsia ja Saksaa, niin kyllähän edelleenkin Suomen kilpailukyky on siinä jamassa, että me tarvitsemme näitä terästyksiä. Pääministeri kyselytunnillakin omalta osaltaan avasi tänään tätä asiaa, ja on vain niin, että meillä on tekijöitä, joidenka puitteissa me emme vielä pärjää tuolla kansainvälisillä markkinoilla. Meidän viennin kautta tämä Suomen talous kehittyy, ja sitä kautta me pystymme turvaamaan, olivat ne sitten veteraanirahoja, koulutusrahoja tai eri valtion ja yhteiskunnan tarpeisiin olevia rahoja. Mielestäni talouspolitiikasta tehdään liian vaikeaa ihan sen monimutkaistamisen kautta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

Valtiovarainministeri Pekkala aikoinaan sanoi, että tulee elää suu säkkiä myöten ja velka on veljenpoika maksettaessa. Nämä ovat edelleenkin hyviä arvoja, jotka kannattaa pitää mielessä ja kulkevat ihan oikeaan suuntaan sitä kautta, kun jokainen ajattelee myös omaa talouttaan. Eduskunnan pitäisi keskittyä enemmältikin sen kakun leipomiseen kuin sen kakun jakamiseen.

18.56 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Hyvä, että talous kasvaa, mutta niin kuin edustaja Rossi tuossa sanoi: kauanko? Joskus on maksettava tämä velka pois, ja kauanko se kestää tällaisella talouskasvulla, mitä nyt on, maksaa pois, niin että siinä ei ole lamaa välissä? Joku taloustieteilijä varmaan osaa vastata, mutta kymmeniä vuosia joka tapauksessa.

Tässä on puhuttu sotaveteraaneista, ja hyvä, että sinnekin on saatu rahaa ja hoidettu asia, niin kuin se pitääkin hoitaa, mutta sotaveteraanit ja sen jälkeinen sukupolvi maksoivat myös sotakorvaukset. Kaikki, mitä siitä sodasta syntyi — hirvittävä summa — jouduttiin maksamaan. Mitenkä on hoidettu tämä sodanjälkeinen sukupolvi? Minun isäni on semmoinen, 29 syntynyt. Sotakorvauksia maksettiin, joku 8 vuotta jouduttiin maksamaan Neuvostoliittoon. Nyt tilanne on se, että hän on eläkkeellä: ei minkäänlaista muistamista. Ainoa, miten on muistettu, on lääkeleikkaukset, ja kuitenkin tuossa 743 euron eläkkeessä 50 euroa on aika paljon. Että tällainen näkökanta, minkä minä otan: se on unohdettu porukka minun mielestäni täällä. Samoin ne kaikki eläkkeellä olevat jo, sekin sukupolvi — millä tavalla huomioitu? Leikkauksia on vain tullut. Elikkä kyllä meidän pitää huomioida sekin ikäluokka, mikä on maksanut pois tämän sodan.

18.58 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Hakkarainen muistutti meitä tärkeästä asiasta: mitä meidän vanhempamme ja esivanhempamme ovat meidän eteemme tehneet.

Ehkäpä siksi pyysin vielä tämän puheenvuoron, kun edustaja Rossi puhui tuosta normaalista sosiaaliturvasta. Ehkä tässä on nyt kuitenkin kysymys siitä, että nämä ihmiset ovat olleet sodassa, ja ei tarvitse kuin katsoa niitä filmejä, niin ahdistaa ihan pelkkä ajatus. En tiedä, miten me itse siellä pärjäisimme. Ja kun he ovat rakentaneet meille tämän hyvinvointiyhteiskunnan ja tämän demokratian, missä me nyt elämme, niin se on kuitenkin hyvinkin poikkeuksellinen asia.

Oikeastaan olisin toivonut hallituspuolueilta vastausta tähän, kun keskustan edustaja Rossi puhui tästä orastavan kasvun jakamisesta. Puheenvuorossani itse painotin, kuten edustaja Savio painotti, että eläketulojen veronalennukset olisi voinut tehdä toisella tavalla. Sehän on nollasummapeliä, ja sitten sitä olisi painotettu enemmän sinne pieni- ja keskituloisille. Sehän ei ole minkään orastavan kasvun leikkaamista, vaan oikeudenmukaisuutta, kuten esimerkissäni kerroin, että jos 10 euroa vuodessa saa lisää eläkettä tai sitten saa lähes 500 euroa, niin se on mittava ero, varsinkin kun on jo paljon isompi eläke. Siihen olisin toivonut vastausta, miten te suhtaudutte siihen. Se ei ole kasvun syömistä, vaan päinvastoin ihmisten arkielämän tukemista ja juuri niitten leikkausten kompensoimista.

Tästä syystä vielä muistutan siitä, että toivoisin teiltä, hallituspuolueiden edustajat, että tuokaa ne maahanmuuton kustannukset, koska se on myös teidän etunne, että me tiedämme ne summat, ja silloin me voimme keskustella faktojen pohjalta. Tänään kuuntelin sitä, että meille sanottiin, että mitä te perussuomalaiset siitä maahanmuutosta puhutte. No, tässä on pakko kysyä sen selvityksen perään niin kauan, kunnes se tulee. Minä en ymmärrä, mik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

sei sitä voi tänne tuoda, jos ei siitä puhua saa, ei voi tuoda selvitystä ja silti menee 1—1,5 miljardia, mitä menee, mutta kun ei voi sitä kertoa.

19.00 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Vielä siitä sodanjälkeisestä sukupolvesta sillä tavalla, että siihen aikaan asutettiin tänne karjalaisia 400 000, mutta tämä ei ollut semmoista maahanmuuttoa kuin nyt, joka on haittamaahanmuuttoa. Silloin Suomi tarvitsi työvoimaa ja se oli työvoimaa.

Maahanmuuton kustannuksista, joista kysyin — tarkennan vielä: haittamaahanmuuton kustannuksista. Oikeaa maahanmuuttoa ohjaa markkinatalous. Markkinaehtoisesti varmasti työpaikoille tulee osaavaa työvoimaa, koska se lähtee työn perään. Tämä maksaa meille maltaita, ja siitä ei voida edes vastausta antaa, paljonko se maksaa ja niin edelleen. Tabukysymys loppujen lopuksi.

Sitten vielä näistä karjalaisista. Niitä ei voi verrata ollenkaan siihen maahanmuuttoon, mitä tällä hetkellä on. Jos verrataan sitä, he menivät marjapelloille, menivät metsään töihin, rakensivat taloja, tekivät niin kuin nyt tällä hetkellä tekevät thaimaalaiset, ukrainalaiset, venäläiset Suomessa. Valitettavasti siellä marjapelloilla ei näy irakilaisia, ei siellä afgaaneja näy, ei siellä ole somaleja, vaikka ovat 25 vuotta jo tässä maassa olleet, ei niitä siellä ole. Tämä minun mielestäni pitää ottaa esille ja ne kustannukset, mistä edustaja Meri on sanonut. Eikä se ole rasismia, ei se ole vihapuhetta. Se on realismia.

19.02 Markku Rossi kesk: Arvoisa herra puhemies! Nyt viimeinen puheenvuoro tähän yhteyteen joka tapauksessa osaltani.

Edustaja Meri tuossa kysyi hallituksenkin suuntaan näistä toimenpiteistä. Takuueläke on yksi sellainen. Aina voi sanoa, mikä on vähän ja mikä on paljon, mutta kuitenkin kyllä näen, että hallitukselta löytyy oikeaa sydäntäkin. Se, mihin on milloinkin varaa, säätelee tietysti tätä meidän tilannettamme varsin pitkälle.

Sitten maahanmuuton kustannuksiin liittyen olen ihan samaa mieltä, kyllä meidän pitää kustannusten määrä saada selville. Eivät pakolaistilanne tai siihen liittyvä turvapaikanhakija-asia ja kokonaisuudessaan tämän puolen maahanmuuton kustannukset saa olla mikään sen kummempi asia. Migrin toimestahan näitä on maksettu nyt sitten eri keskuksille, ja varmaan tässä silloin, kun tämä koko muuttoaalto Suomeenkin asti ennätti, on oltu sellaisessa tilanteessa, jossa kehitys on ollut tietyllä lailla hallitsematonkin. Taloudellisten asioiden suhteen on menty aika pitkälti könttäsummilla, mitä on maksettu, ja sitten myöhemmin katsottu, mitä siellä on oikeasti tarvittu ja kuinka asiaa on voitu hoitaa. No, se on ollut tilanteen sanelema pakko, mutta kyllä tämä nyt alkaa jäsentyä ja päästään asiassa eteenpäin.

Mitä sitten tulee edustaja Hakkaraisen mainitsemiin, muun muassa Somaliasta 90-luvun alkupuolella Suomeen muuttaneisiin, niin minä kyllä olen tavannut heistä monta, jotka ovat työllistyneet esimerkiksi taksinkuljettajina, [Teuvo Hakkaraisen välihuuto] ja he puhuvat hyvin suomeakin. Minä olen hyvin iloinen siitä, että meillä on myös muualta tultua väkeä. Tässä suhteessa tätä maahanmuuttoa, työperäistä maahanmuuttoa, ei pidä kyllä myöskään sotkea tähän turvapaikanhakijoiden tilanteeseen tai pakolaistilanteeseen. Kyllä minä ainakin toivon, että Suomi on sellainen maa, jossa me voimme ottaa myös sitten muutakin väkeä meidän työvoiman piiriin mukaan. Se, että tätä yritetään myös ikään kuin estää, on vähän ihmeellinen asia minulle. [Puhemies koputtaa] Meille pitäisi luoda järjestelmiä, joissa väki pääsisi helpommin töihin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

19.04 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Rossi otti tässä esille tämän hallituksen tekemät korotukset takuueläkkeisiin. Niitä on muutamia kertoja jo tehty. Se on hyvää kehitystä sinällään, että nämä kaikkein pienituloisimmat eläkeläiset pystyvät sitten ainakin jonkinlaisen toimeentulon saamaan näillä tuloilla.

Mutta takuueläkkeen nosto ei tietenkään sitten auta näitä työeläkkeitä saavia, jotka ovat tämän korotetunkin takuueläkkeen rajan yläpuolella. Heistä monet ovat kuitenkin tehneet hyvin pitkiä työuria pienipalkkaisessa työssä, ja siitä ei käytännössä sitten välttämättä kovin paljon suurempaa eläkettä ole kertynyt kuin mikä tämä takuueläke on ja tulee olemaan jatkossa. Heidän kannaltaan tulisi myös pyrkiä oikeudenmukaiseen veropolitiikkaan ottaen huomioon nimenomaan sen, kuten tässä on tullut nyt esille, että pienillä, 1 000 euron, tai hieman isommillakaan työeläkkeillä ei käytännössä veronalennuksia tule ollenkaan. Sitä vastoin tulee kiinteistöveron korotukset, joita nyt on kaavailtu — hallitus esittää muun muassa alarajojen korotuksia. Mielestämme nimenomaan nämä alarajojen korotukset pitäisi kyllä ehdottomasti unohtaa. Hallituksen ja hallituspuolueiden tulisi vielä valtiovarainvaliokunnassa miettiä, tuleeko luopua näistä alarajojen korotuksista kiinteistöveroprosenttien osalta.

Kiitan vielä lopuksi edustaja Rossia siitä, että hän ilmaisi tukensa perussuomalaisille siitä, että meidän aikanaan hallitusohjelmaan saamamme vaatimus maahanmuuton kokonaiskustannusten selvittämisestä on todella tärkeä sekä kustannusten että moraalien kannalta. Toivon, että edustaja Rossi vie oman puolueensa puheenjohtajalle, pääministeri Sipilälle, sanomaa tästä, että hän vauhdittaisi tätä kustannus selvitystä hyvin ripeästi.

19.07 **Teuvo Hakkarainen ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Rossi lähti pois... [Paavo Arhinmäki: Ei lähtenyt!] — Ahah, siellä. — Tunnen minäkin tai olen nähnyt muutaman somalin, jotka ovat töissä. Että ihan kunnia ja kumarrus sinnepäin, ei mitään heitä vastaan. Mutta jos tällä prosentilla, mitä jää Kelan maksettavaksi, heitä tulee Lähi-idästä ja Somaliasta ja Pohjois-Afrikasta, niin Suomen talous ei tule koskaan selviämään siitä edes. Ja nyt kun leikkauksia tehdään, kyllä niitä voisi siihenkin suuntaan laittaa. Miljardi todennäköisesti menee sinne kuin Kankkulan kaivoon.

Sitten vielä kiinteistöverosta: Sitä nostetaan. Ja kehen se kohdistuu? Nimenomaan näihin kivijalkafirmoihin, mitä täällä on maaseudulla ja muualla. Nyt nettikaupoissa ei ole minkäänlaista kiinteistöveroakaan, jos toiminta ei ole Suomesta lähtöisin vaan ulkomailta. Nettikauppa ja sen tuoma kauppamuoto hyötyy tästä kiinteistöverotuksesta, joka nyt asetetaan suomalaisille. Ja siinäpä tulee valuuttapakoa jopa — en tiedä missä määrin, mutta kuitenkin. Elikkä tämä kannattaisi kyllä tarkastella uudestaan. — Kiitos.

19.08 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! En käy pitkittämään tätä keskustelua, mutta sen verran, kun tässä nyt on ollut esillä opposition pari pontta, ehkä niitä tässä arvioin. Muutenhan tämä lisätalousarvio on luonteeltaan hyvin tekninen ja sinällänsä ei ole aiheuttanut oppositiopuolueissakaan tarvetta tehdä varsinaisesti sinne esityksiä.

Ensin tämä sosiaalidemokraattien lausumaehdotus veteraanikuntoutuksesta: Tämähän on sisällöltään hyvin sama kuin varsinaisesti tuo valiokunnan mietinnössäkkin oleva linja, ja siinä mielessä tietenkään ei ole mitään ongelmaa äänestää tämän ponnen puolesta. Ymmärrän kyllä, että täällä salissa on käyty keskustelua siitä, että asiaa on pyritty oikeasti hoitamaan kuntoon tämän vuoden osalta, mutta tosiaankin muotoilu on tässä varsin hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

Mutta sen sijaan sitten tämän vasemmistoliiton ponnien kohdalla täytyy sanoa, että kun kristillisdemokraateille on ollut tärkeää se, että kuitenkin tuo valtiontalouden tasapainottaminen pysyy siellä budjetin keskiössä, niin voisi sanoa, että siinä mielessä, kun nyt vihdoin Suomen talouden nokka on saatu nousuun, en näe tarvetta sille, että meidän nyt tässä lisätalousarviossa pitäisi lähteä tekemään muutoksia siksi, että meillä onkin nyt sitten parempaa tulokertymää kuin mitä on kaavailtu.

Sen sijaan ensi vuoden budjettiin kristillisdemokraatit ovat tehneet omia vaihtoehtobudjettinsa mukaisia talousarvioaloitteita, ja siinä sitten tuomme esille sen, kuinka haluaisimme panostaa enemmän todellakin niin perusturvaan, koulutukseen kuin hyvinvointipalveluihin — mitä tässäkin ponnassa kyllä sinällänsä nostetaan esille — ja on erilaista linjaa kuin hallituksella tulevalle vuodelle. Ja erityisesti sitten lapsiperheitten asema meitä huolestuttaa.

Tässä kantani näihin ponsiasioihin.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.